

SÖKAREN

nr 4

1991 ÅRGÅNG 28

PRIS 30:00 INKL. MOMS

Oberoende tidskrift för livssynsfrågor

Amritanandamaya

MATA AMRITANANDA-MAYI - "AMMA"

Jonas Bernholm

"En oavbruten flod av kärlek strömmar ifrån Amma ut mot alla varelser i universum. Detta är hennes inneboende natur."

I Bhagavad Gita redogörs för tre vägar att realisera Gud - att förverkliga Gud inom sig och uppnå kosmiskt medvetande.

Karma Yoga är de osjälviska handlingarnas väg.

Jnana Yoga är att nå upplysningen via visdom och självinsikt.

Bhakti Yoga innebär hängivenhet och längtan efter Gud som en väg till själv- och Gudsförverkligande.

En stor mästare omfattar alla tre vägarna.

På försättsbladet till den kritikerrosade boken Sri Ramakrishna - A Prophet for the New Age (1989)* tillägnar författaren Richard Schiffman boken Mata Amritanandamay.

Det är frestande att i detalj försöka beskriva Mata Amritanandamayis livshistoria. Men då böckerna om hennes liv är under översättning, kan man i korthet konstatera att det är historien om en ung flicka, född under fattiga förhållanden, som redan från födseln manifesterar en intensiv längtan efter Gud, att upprepa Guds namn, att få skåda Krishna i all hans Gudomlighet och om hur denna längtan tar sig sådana uttryck att hennes omgivning börjar tvivla på hennes förstånd.

Skolgången avbröts vid nio års ålder i fjärde klass, då hon på grund av moderns sjukdom fick överta hennes roll i hushållet. Hon skickades också runt till släktingar för att sköta de tyngsta sysslorna där.

Under denna tid fick hon ofta stryk av modern när hon gjorde misstag i hushållsarbetet. Amma har i efterhand sagt att modern under denna tid var hennes guru och att hon

lärde sig flit, disciplin och tro av henne och att hon föddes i den miljö för att visa att det är möjligt att nå Gud även under de värsta tänkbara förhållanden.

"Från och med sin födelse kände Amma en intensiv förkärlek för det Heliga Namnet, så till den grad att hon med varje andetag oavbrutet upprepade Herrens namn. Var hon än befann sig och vilket arbete hon än höll på med var det ständigt ett flöde av gudomliga tankar i hennes sinne. Denna oavbrutna hågkomst av Gud med kärlek och hängivenhet skulle kunna vara en oerhörd hjälp åt en aspirant för att uppnå den Gudomliga Upplysningen."

Redan som tonåring stod hon på Upplysningens tröskel. Hennes hjärta stod på vid gavel. Och den stunden kom när hon fick skåda Herren Krishna i all hans härlighet. Hon insåg att allt var manifestationer av Krishna. Han uppenbarade sig för henne på nätterna och hon dansade i extas till hans flöjtspel.

Ungefär vid 20 års ålder fick hon en vision av den Gudomliga Modern (Devi/Adi Parashakti) med huvudet smyckat av en underbar krona. Hon fylldes av en intensiv längtan att skåda henne igen. Allt oftare hittades hon försjunken i trans, helt absorberad och omöjlig att få kontakt med.

"Amma hade aldrig någon Guru, inte heller blev hon någonsin initierad av någon och fick heller inte någon särskild mantra. Mantran som hon brukade upprepa var 'Amma, Amma' (= Moder, Moder)."

"Varenda por i Ammas kropp var vidöppen av längtan. Varenda atom i hennes kropp vibrerade med den heliga mantran. Hela

hennes varelse rusade emot den Gudomliga Modern i en forsande ström."

Hon förenades med, uppgick i den Gudomliga Modern, och blev själv Amma. Driften att hjälpa, tjäna, älska de nödlidande, som funnits så starkt redan sen barndomen, utvecklades nu till en allomfattande mission.

Ytterligare en aspekt av Ammas enhet med Gud, som kan vara svår att förstå, är hennes manifestation av Krishna och Devi Bhava (Bhava = stämning).

I mitten av 70-talet kom Amma plötsligt in i ett tillstånd av absolut hänryckning, när hon gick förbi en grupp Krishnadyrkare. Mitt framför ögonen på dem förvandlades hon till en manifestation av Krishna. Detta väckte stor uppmärksamhet och människor strömmade till.

Att på detta sätt manifesteras en Gudom är mycket ovanligt. I korthet kan sägas att det inte är Gudomen som tar ens kropp i besittning. Man fungerar alltså inte som medium eller "channel". De olika Gudar som finns inom hinduismen representerar olika aspekter av den Ende Guden - Amma, som hade uppnått en fullkomlig enhet med det Högsta Medvetandet, manifesterade på ett fysiskt och eteriskt plan Krishna eller Devi, som redan fanns inom henne.

Även Anandamayi Ma, det kvinnliga helgon som beskrivs i bl a Paramahansa Yoganandas självbiografi, gav Krishna Bhava darshan och Kali Bhava darshan inför sina hängivna, men endast under korta stunder och vid speciella tillfällen. (Att som Mata Amritanandamay befinna sig i Bhava darshan under 6-8 timmar är mycket ovanligt.)

"Amma har kommit för att tjäna andra och för att lätta på deras bördor."

"Barn, det enda som Amma vill ha av er är era bördor av sorg. Amma är här för att ta dem på sina axlar."

Vid mitten av 70-talet började de första hängivna komma till Amma. Och man samlades regelbundet till Krishna och Devi Bhava darshan.

Den gamla sanningen att man inte kan bli profet i sin egen hemstad gällde även i Ammas by. Byborna och hennes egna släktingar var fientliga och ställde sig frågande gentemot Amma och de Gudshängivna som strömmade till och som gett henne namnet Mata Amritanandamay (Den Eviga Lycksalighetens Moder).

De första västerländska hängivna kom i slutet av 70-talet, från Tiruvannamali och berget Arunachala, platsen där Ramana Maharshi - en av 1900-talets allra största indiska mästare - verkat.

Under denna tid sov man ute i det fria. Maten var mycket knappliksomövrig komfort.

Ammas föräldrar blev allt mer medvetna om sin dotters gudomlighet, och de tog hand om gästerna efter bästa förmåga.

Den 6/5 1981 instiftades ashramet. Det var nödvändigt med tanke på att västerlänningar inte får vistas hur länge som helst som gäster i ett indiskt hem.

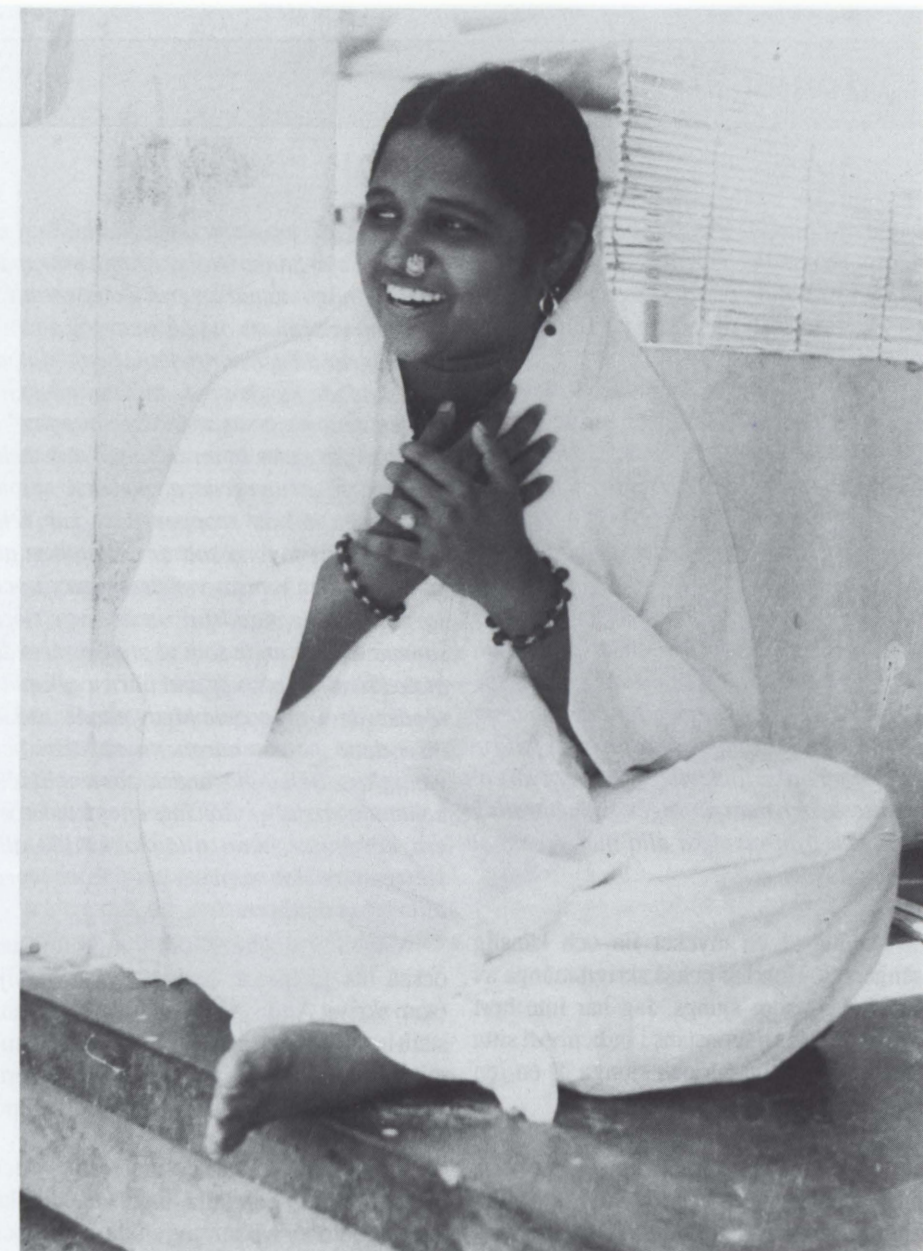
När man idag tar den kanotliknande färjan över bakvattnet till landtungan av en och en halv mils längd och 100-150 meters bredd, ser man hur två kupoler höjer sig över de milsvida skogarna av palmkronor. Templet, som är cirka sex våningar högt, är fortfarande under konstruktion - men i stort sett klart och används.

I ashramet bor och arbetar 150-200 personer: cirka 100 bofasta året om och 50-100 gäster som bor där några dagar till flera månader.

De fast boende har fått Ammas personliga tillstånd att bo där, och Amma följer deras utveckling noggrant.

Även indiska "house-holders", d v s gifta med egen familj, kan bo och arbeta i ashramet några vecka då och då.

De fast boende kallas för brahmacharins, trots att det egentligen tar 12 år av celibat och andligt arbete (åtta år för kvinnor) att nå dit. Idag uppfyller ett 10-tal av de ashramboende dessa krav. Den största gruppen bofasta består av indiska män (20-40 år gamla), därefter, i storlek räknat, kommer indiska kvinnor (25-40 år), västerländska kvinnor (25-50 år) och västerländska män (30-50 år).

"Amma hade aldrig någon guru, inte heller blev hon någonsin initierad av någon. Hon fick inte heller någon särskild mantra. Mantran som hon brukade upprepa, var 'Amma, Amma' (Moder, Moder)."

På grund av den sociala strukturen i Indien accepterar Amma indiska kvinnor bara efter en mycket sträng prövning. Det är så att om de senare skulle ångra sig och flytta från ashramet, är de utstötta ur samhället, jämförbara med fränskilda kvinnor, och utan möjlighet att försörja sig eller gifta sig.

Området omkring är mycket tätt befolkat. Det är små hyddor och hus överallt. Landtungan, eller sandbanken, höjer sig inte mer än högst ett par meter över havet. På flera platser har man lagt ut stenblock som vägbrytare för att hyddorna inte ska spolas bort vid storm. Det är ett underbart naturskönt område med kokospalmer så långt ögat når, omgivna av bakvatten och oceanen. Möjligheten finns att meditera på sandstranden vid solnedgången, och på templets tak.

Livet på ashramet fungerar för västerlänningar på besök efter detta schema:

Kl 4.30 - väckning och därefter recitation av den Gudomliga Moderns 1008

namn.

Kl 9.00 - frukost.

Cirka kl 11.00 börjar darshan som brukar pågå till kl 14.00-15.00.

Kl 13.00-14.00 serveras lunch.

Kl 18.30-20.00 sjungs bhajans.

Kl 20.30 serveras middag.

För de bofasta är dagsprogrammet betydligt mer omfattande, och för dem rekommenderar Amma upp till åtta timmars meditation per dag.

Minst en timme per dag förväntas alla hjälpa till med seva (arbete). Vissa tider, när sand och tegelstenar bärs till tempelbygget, blir det mycket mer.

Amma är allestädes närvarande. Döm om min förvåning och lycka när jag upptäckte att den kvinna som i mörkret utomhus räckte mig tegelstenar var Amma! Vid dessa tillfällen går hon ofta runt och serverar mat och dryck.

Ibland sitter hon nere på stranden och

mediterar omgiven av en liten grupp. Från templet har man utsikt över "hennes" gård, några kvadratmeter stor. Vissa kvällar bärs en video ut, och alla tittar på filmade berättelser om Gudarnas liv.

Varje torsdag och söndag är det Devi Bhava darshan. Amma sjunger då bhajans mellan 17.00 och 18.30. Kl 19.00 börjar darshan, som pågår till efter midnatt. Under tiden spelar och sjunger brahmacharins, Ammas närmaste lärjungar, bhajans av högsta klass.

"I den tidsålder där vi nu lever, får man mer koncentration genom att sjunga lovsånger än genom att meditera. Detta beror på att den nuvarande atmosfären är fylld av så många olika ljud, vilket gör det svårt att meditera, och man får ingen koncentration. Man kan transcendera alla ljud genom att sjunga lovsånger."

Amma är en mycket fin och känslig sångerska. Hon har också skrivit många av de bhajans som sjungs. Jag har inte hört finare bhajans någonstans i Indien. Att sitta i templet och lyssna och sjunga är en ren njutning.

Det är inte ofta Amma strängt tillrättvisar någon eftersom hon bara ser det bästa hos människan. Under en tid av två månader har jag bara sett detta hända en gång när en hängiven fick en mildare utskällning.

Främst undervisar Amma genom sin blotta närvaro - genom sitt exempel. Det är bara att konstatera att närvaron av en Upplyst mästare transformerar människors sinen. Jag är inte kvalificerad att avgöra på vilket av de högsta medvetandeplanen Amma befinner sig. Men effekten är mycket stark och påtaglig.

Hon undervisar också i samtal med sina lärjungar - Amma talar bara malayalam, liksom 25 miljoner andra i södra Indien, och mycket lite engelska. Tre volymer med samlade citat har getts ut.

"De Befriade Själur som har transcenderat all dualism, upplever inte att det finns något som är avskilt från deras eget Själv. De är obundna och fria från handlingar, medan vi fortfarande befinner oss på sinnets och intellektets lägre nivå, vilket är orsaken till att vi ser och hör ett pluralistiskt universum med dess mångfald och åtskillnader. Från ett flygplan verkar jorden och andra objekt vara så små, och ju högre vi kommer, desto mindre verkar de bli tills de till slut försvinner i rymden. På ett

liknande sätt är det att de Befriade, de som uppnått sin Sanna Natur (Atmaswarupa) inte ser något annat än en Enhet överallt."

"Om vi bränner oss på en av våra händer, vägrar då den andra handen att hjälpa den skadade handen och att sätta medicin på den genom att säga: "Det är inte jag!"? Det som är jaget inom oss uppfyller hela kroppen, så till den grad, att den smärta som känns i en del av kroppen påverkar hela systemet. På samma sätt är det möjligt att känna att den minsta varelses smärta och sorg är ens egen, därför att det är ett och samma Medvetande som uppfyller varenda atom i skapelsen. Vi är alla barn av en enda Moder, det Universella Medvetandet. Då ni inser detta, handla därefter med kärlek och vänlighet. Behandla andra som ni skulle behandla er själva. Sök inte efter frukten av era gärningar, utan tillägna istället allt Herren och Han kommer att förse er med allt vad ni behöver."

Vikten av att ha en Guru som Amma har också lite tillspetsat betonats av Swamiji (som skrivit Ammas biografi och sammanställt hennes undervisning): "När ni välkommit till Amma är 90 procent av arbetet gjort. De övriga 10 procenten tar Amma hand om."

I ashramet råder celibat, drog- och tobaksförbud, och alla äter vegetariskt. Amma betonar vikten av enkla vanor och maten är mycket spartansk. (Risochrisvatten med lite kokta grönsaker är genomgående meny.) Att leva i celibat är viktigt eftersom den sexuella energin kan transformeras och bidra till att nya andliga nervcentra bildas.

Darshan, i den speciella form som Amma ger, när hon omfamnar alla som kommer inför henne, har en central betydelse.

Sällan, eller kanske aldrig tidigare, inte ens i Indiens andliga historia, har en mästare på ett sådant påtagligt sätt visat en allomfattande kärlek till människor, mänskligheten, allt levande och att inför den Gudomliga Modern är alla lika mycket värda.

Mitt första möte med Amma

När jag första gången träffade Amma, var jag inte förberedd på det starka intryck hon skulle göra. I januari 1990, tillsammans med en liten grupp svenskar, kom vi precis lagom till darshan.

I en hydda av bräder och tak av flätade palmblad satt ett hundratal personer och väntade. Amma satt längst fram omgiven av människor som fläktade henne i värmen. Hyddan var fylld av en enastående frid och

stillhet. En lärjunge spelade harmonium (den indiska motsvarigheten till orgel) och sjöng.

I en jämn ström passerade människor förbi Amma, som kramade om dem alla. Hon skojade och pratade med sina landsmän, och hela tiden kom hängivna för att be om råd. Det var en familjär, öppen, andakts- och kärleksfull atmosfär därinne.

Jag kände hur tårarna välldes fram. Efter ett tag märkte jag att även min närmaste granne, en indisk tonårspojke, snörvlade tystlåtet. Till slut var det min tur. Jag såg in i ett par varma, pigga, oändligt kärleksfulla ögon, och ett strålende leende. En liknande kärleksfull utstrålning har jag inte mött tidigare.

Hur länge Amma kramade om mig vet jag inte, men efteråt gick jag som i en dröm ner till stranden och lade mig under en palm och lyssnade till vågorna under ett par timmar. Det här var ett möte som skulle få stor betydelse för mig, kände jag.

Amma är ofta ute och reser, både i den egna delstaten Kerala, och över resten av Indien. Sedan 1987 har hon även varit i USA, Japan, Europa och Australien på årliga världsturnéer.

Åtminstone halva året är hon på resande fot. I mån av plats låter hon även västerlänningar följa med. Då en Guru ofta bedöms efter sina lärjungars uppträdande, är det vågat att låta besökare som kanske bara vistats några dagar i ashramet följa med. Men det ligger också i Ammas natur att bara se en människas goda sidor.

När kortegen stannar, kommer snart människor springande från fälten och husen med gåvor och för att bli välsignade.

Amma missar aldrig ett tillfälle till en simtur och stannar gärna ett par timmar vid en helig flod på vägen. Där är hon på sitt lekfullaste humör.

Amma, iklädd baddräkt modell rött tält, plaskar, dyker, frustar och sprutar vatten på sina hängivna. Hon trycker ner huvuden under vattnet - och ser vem som kan hålla andan längst, och ordnar småkappsimmningar, och sjunger lovsånger klappande händer mot vattenytan.

Det är en livsglädje och lekfullhet av det slag Krishna manifesterade på sin tid. Ibland när bussen stannar kan Amma ligga utsträckt i en Gudomlig, nästan självvirk pose på en klappa.

I de städer och byar där programmen äger rum, öppnas hemmen för oss. Vi bor och äter privat och får en insyn i indiskt familjeliv.

"Barn, det enda som Amma vill ha av er är era bördor av sorg. Amma är här för att ta dem på sina axlar."

Ofta får vi även sitta på scenen när Amma sjunger och ger darshan. Tempot är mycket högt och krävande. Från cirka kl 8.00-9.00 på morgonen till 13.00-14.00 på eftermiddagen pågår en puja med efterföljande darshan. Och på kvällen mellan cirka kl 17.00 fram till midnatt pågår bhajans, darshan och ibland Devi Bhava.

Dessemellan brukar Amma åka runt och välsigna hemmen hos hängivna. Under en sådan dag kan darshan ges åt 10.000 personer.

Det är speciellt intressant och fantastiskt att följa med Amma till de mindre städerna i Kerala. Här visas hennes hängivnas entusiasm, kärlek och omtanke upp i all sin mångfald. Som exempelvis i Kuttuparamba 1991, i norra Kerala, en liten ort med kanske 10.000 personer, men där minst lika många samlats utomhus på en utsökt utsmyckad plats. Här är unga mödrar och även fäder som kommer för att få sina barn välsignade, sjuka, utvecklingsstörda och människor med

alla typer av handikapp. Kringvandrande sannnyasins med långt hår och skägg och orangefärgade kläder är där. Gamla, med vuxna barn och barnbarn, förvandlas själva till barn på nytt i Ammas famn.

Alla människor är klädda i sina bästa kläder, och ur högtalarna strömmar mantras som "Adi Parashakti" och "Om Namah Shivaya" tills Amma anländer i en liten procession under sin karakteristiska parasoll.

Hon sjunger bhajans under en och en halv timme, därefter blir det darshan som slutar cirka 1.30 på natten. Bland de sista i darshan-kön är den lilla grupp poliser som upprätthållit ordningen.

Någon gång dyker en bråkmakare upp, som man helst skulle avvisa, men Amma har en osviklig förmåga att förvandla även dessa till lamm. Lyckligt leende brukar de gå därifrån efter darshan.

Det är alltså en mycket vital andlig mästare vi möter i Mata Amritanandamayis 150

centimeter korta, en smula rundlagda gestalt. Hon har en enastående dragningskraft - en människofiskare av Guds nåde.

"Avsikten med denna kropp och med Ammas liv är att hon ska kunna tjäna sina barn. Ammas enda önskan är att hennes händer alltid ska finnas på någons axlar, medan hon tröstar och smeker dem och torkar deras tårar, även när hon tar sitt sista andetag."

Amma har gett darshan till cirka 10 miljoner människor ur alla samhällsskikt, däribland Indiens förre president och Keralas guvenör. Mitt intryck är dock att de nödlidande och samhällets olycksbarn uppmärksammas mest av Amma under darshan.

Amma tillhör inte de mästare som utför mirakel, som Sai Baba, till vardags. Men det finns berättelser om hur hon förvandlat vatten till mjölk m m. Främst är det dock fråga om att bota sjuka, ge barnlösa barn, och att ge

mentalsjuka sinnesfrid.

"De sjuka människor som kommer hit kan ha lidit av sin sjukdom i 10-15 år. Då Amma mottager deras sjukdomar behöver hon bara lida i fem minuter."

Dattan, den spetälske, fick lepra som barn. Han stöttes ut av föräldrar och släkt och levde som tiggare. När sjukdomen förvärrades och han fick hela kroppen täckt av variga, illaluktande sår, vägrade folk att komma nära honom, och han fick inte åka buss.

Han kom till fots till Bhava Darshan och blev först inte insläppt. Men så fort Amma fick reda på att han var där, kallade hon honom till sig, och hon tvättade honom, strök hans kropp med aska och sög med sin egen mun hans sår rena från var och blod. Många hängivna kräktes och svimmade. Men många andra grät när de bevittnade den moderliga kärlek med vilken hon behandlade honom, som om han vore hennes mest älskade barn. Detta upprepades flera Devi Bhavor. Idag är han helt botad från sin spetälska, bara några ärr finns kvar på hans kropp.

Amma har flera tempel och ashrams i olika delar av Indien, och hon har också ashrams i USA och på ön Reunion, en fransk besittning öster om Afrika. Hon driver ett barnhem med 400 barn, en skola och en yrkesskola. Ashramet har en läkare och det finns ett apotek på ashramet där de fattiga kan komma och få vård. Ett sjukhus åt de fattiga med 100 sängplatser är under uppförande, och Amma bygger också hus åt fattiga änkor, vars sociala situation är mycket besvärlig.

Då barnhemmet togs över under 1989, var det i ett fruktansvärt dåligt skick och hade stora skulder som ashramet tog över. Barnen halvsvält; de levde endast på ris och åt ibland t o m smuts. De hade ingen läkarevård, inga kläder och inga toaletter. En del av dem var så deprimerade att de bara satt i smutsen hela dagen. Barnen tas idag hand om av Ammas brahmacharins och läkare. De får tre mål mat per dag och undervisas i ashramets skola. Barnen kommer från de allra lägsta skikten av Indiens kastsamhälle. Amma vill i framtiden ta över fler sådana försummade barnhem.

Under de senaste 20-30 åren har vi fått ta del av en ström berättelser om andliga ledare som missbrukat sin kraft och det förtroende de fått från sina lärjungar.

Utan att på något sätt ha ägnat mig åt

Den Eviga Lycksalighetens Moder

något detektivarbete kan jag bara konstatera att Amma lever som hon lär.

Hon bor i ett enkelt litet rum på området. I stort sett hela sin tid är hon bland sina hängivna, och man blir förundrad när man ser hur hon ger oavlatligt av sig själv, utan tanke på mat eller sömn.

Andra grupper, med en Guru eller lärare i centrum, som jag har erfarenhet av, har inte fungerat på samma sätt. Det har varit en snabb omsättning av ledande gestalter i rörelsen, splittring och schismer och många har tröttnat. Misstanken att gurun hälsat genom att söndra tycker jag mig ha fått bekräftad där. Hos Amma är det en påfallande stabil grupp - samma människor är kvar. Man får ett intryck av harmoni och välbefinnande trots att Amma ibland kan

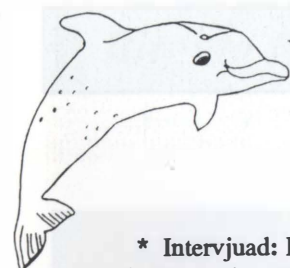
vara mycket krävande. Det kan bli mycket arbete och lite sömn speciellt under de långa turnéerna.

Den 14-16 augusti är Mata Amritanandamayi i Stockholm (Tid och plats meddelas senare. Ytterligare upplysningar på tel. 0151 - 220 39).

Källa:
Balagopal: "Den Eviga Lycksalighetens Moder". (Utkommer snart)

* 1800-talets mest kände indiske mästare och guru.

Ann. Jonas Bernholm är skivproducent och musiksribent. Tidigare har han varit distriktsläkare.

* Delfin-sim på Hawaii

- * Intervjuad: Fred Lehrman
- * Hur är det att bo i en ekoby?
- * Så blir du giftfri hobbyodlare
- * I goda stolen: Judith Jäderberg, Aftonbladet
- * Intervjuad: Ann-Britt Grunewald, Österåkeranstalten
- * Krönikörer: Doris Ankarberg, Tomas Frankell
- * Eva Lagnefeldt om vårt behov av magi
- * Margrit Kennedy om räntefri ekonomi
- * Margret Snyder om u-landskvinnor
- * Barfotakonomen Manfred Max-Neef

... det är ett urval artiklar i nya numret av

Jordens Goda Nyheter

Nr 2/91

Nu också på estnisk!
Vill Du ge en tidning till en okänd estnisk vän, sätt in 18:-
(12:- + porto) på vårt postgiro 62 04 12 - 7

Bli återförsäljare!

Vi bygger ut vårt återförsäljarnät över hela landet. Du får säljstöd och god förtjänst!
Kontakta Eva Lagnefeldt, 08 - 740 32 92

Annonsera!

I Jordens Goda Nyheter når Du en vaken, nyfiken och kreativ läsekrets!
Kontakta Marie Milling, 08 - 724 25 40

..... Ja, jag vill prenumerera fr o m nr
(Hittills utkomna nr: 1/90, 1/91, 2/91).

..... Jag vill ha provnummer

..... Jag vill ha ex av den estniska utgåvan (ett urval artiklar ur nr 1/91, översatta av Tiiu Serenander).

Helår: 100:-
Stödprenumeration: 150:- eller mer
Provnummer: 20:-
Estniska tidningen: 12:-

Namn:

Adress:

Skicka kupongen till:
Jordens Goda Nyheter
Box 2059
103 12 STOCKHOLM

NYHET!

JOSÉ SILVA
BURT GOLDMAN

SILVA OCH SIFFERSYMBOLIK

Dynamisk träning med Silvametoden av José Silva och Burt Goldman ger dig möjlighet att förändra ditt liv, du kan: bryta dåliga vanor och bli av med övervikt och sluta röka, minska på stressen i ditt liv och känna ett inre lugn och avslappning, öka arbetsglädjen och förbättra din kreativitet, hantera negativitet och övervinna ditt eget motstånd mot förändring och se framtiden an med förväntan, lösa konflikter inom familjen och hitta nycklar för att kunna berika dina relationer.

I boken finns flera meditationsövningar som lär dig att "se" och visualisera lösningar. *Dynamisk träning med Silvametoden* visar dig en väg där du själv är den som bestämmer. **Häft. 248 sid. Pris: 152:-**

NUMEROLOGI - en esoterisk kunskapsväg Annika Langlé

I boken beskrivs numerologins grunder och siffersymbolik och visar hur du kan använda numerologin som ett redskap på vägen mot större självkänedom. En omarbetad och nyskriven nyutgåva. **Häft. 214 sid. Pris: 172:-**

SYMBOLKORT, 33 st i färg, Annika Langlé
Korten kan användas med *Numerologiboken*. **33 st färgkort med utförlig handledning. Pris: 95:- (Paketpris bok + kort 230:-)**

PS. Beställer och betalar du böckerna i förskott till vårt postgiro 35 16 37-4 Energica får du dem portofritt! Skicka då ej denna kupong.

Ordertelefon dygnet runt: 0250-424 40.

Klipp ur och posta idag till: **Energica Förlag, Box 8, 794 00 Orsa.**

JA, jag beställer (porto och pfsk. tillkommer med 28:-)

..... ex av *Dynamisk träning med Silvametoden*, 152:-

..... ex av *Numerologiboken*, Annika Langlé, 172:-

..... ex av *Symbolkorten*, Annika Langlé, 95:-

..... ex

Namn

Adress

Postadress

Texta tydligt, tack! Med reservation för prisändring, erbjudandet gäller tom 31/12 1991

Energica
betalar
portot

Energica Förlag

Svarspost
780105600
Box 8
794 00 ORSA

Universell religion

Birgitta Fries-Ossiann

Gud skapade Sanningen med många dörrar för att hälsa alla troende välkomna som knackar på.

Kahlil Gibran

"Tanken ser världen som ett ting för sig och själen gör världen till ett med sig själv." Orden är Lee Masters i Spoon Riverantologien — i få ord väsensskillnaden mellan kylig registrering och upplevelse av enhet, gemenskap. Intellectet ensamt är inte nog för att skapa en mening — ge ett liv dess inriktning. Som drivande kraft bakom verkligt betydande livsverk anar vi en helhetsupplevelse, en syn där tanke och intuitiv inlevelse smälter samman — en beröring och gemenskap med en andlig dimension.

Som en vision — svaret på bön om gudomlig ledning — såg Swami Vivekananda ett värdebyte mellan sitt fosterland Indiens urgamla visdom och Västerlandets kunskap och teknik. I dessa dagar då ekumeniska tankar ligger i tiden borde hans och hans lärofader Ramakrishnas budskap om alla religioners innersta samhörighet åter uppmärksammas. Vivekananda såg som sin mission att verka för att sprida detta budskap både i sitt hemland och i Västerlandet.

Jag lärde känna både Ramakrishna och Vivekananda för länge sedan genom Romain Rollands levande skildringar av deras livsverk och öden, och mitt intresse väcktes nyligen åter genom en liten bok av och om Vivekananda, "Ingivelsens ord". Där fann jag en syn på religion — på andlig universalism som överensstämmer med min egen — en syn som till sitt väsen är ekumenisk på en djupare nivå än västerländska kristna strävanden förefaller vara. "Vi kan inte se utanför oss det vi inte har inom oss" och "böcker blir värdefulla när

de bekräftar vår egen erfarenhet", menar Vivekananda, och det är också min åsikt. Vi ser klarare och i ny belysning — upplever glädje över samstämmighet på djupet. Jag kände det så inför "Ingivelsens ord".

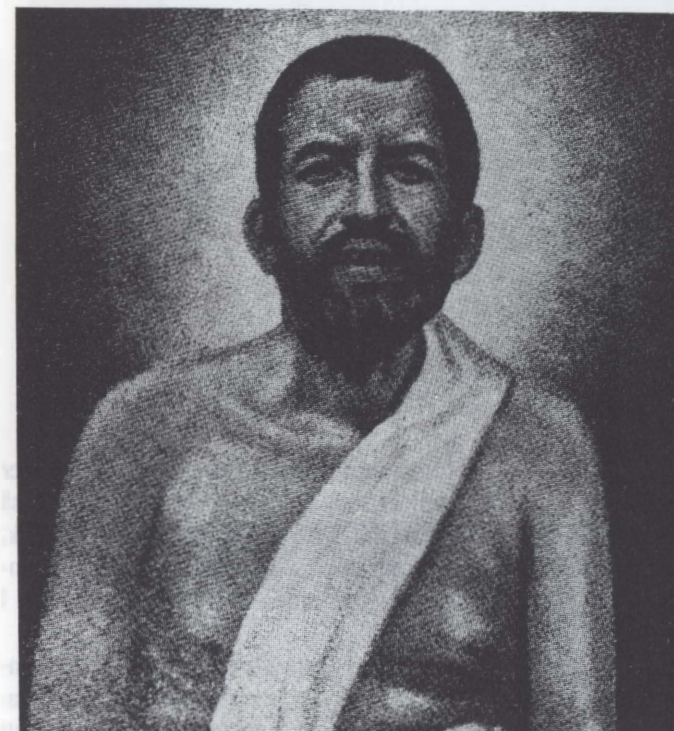
Ramakrishna var 1800-talets store förnyare av hinduismen. Han ville lära känna olika religioner inte genom böcker utan genom egen erfarenhet. Därför levde han som en muhammedansk helig man, han följde Jesu Kristi lära och de olika hinduiska sekterna — helhjärtat följde han deras föreskrifter och fann att alla religioners mål är detsamma. Världens många religioner är inte motsäggande, utan de är olika uppenbarelser av det stora Jaget, ett enda temautfört i olika variationer. Ramakrishna brukade säga: Gud är de vises sten, som på ett ögonblick förvandlar oss till guld. Den yttre mänskliga formen består efter förvandlingen — men själva vår natur förändras.

Vivekananda hade privilegiet att i unga år få vara lärjunge till Ramakrishna och i hans närhet uppleva att hinduismen inte består av dogmer och trosbekännelser utan är en djup inre erfarenhet, som vördar allt, alla tankar och upplevelser. Dess ideal är enhet i mångfald och ett sätt att se tvärs igenom tidens och rummets begränsningar. "Religionen är varken tal eller läror. Religion är erfarenhet och upplevelse. Hur mycket vi än diskuterar, hur mycket vi än lyssnar, är det bara ett enda som tillfredsställer oss — vår egen upplevelse", säger Vivekananda. "Det är inte fråga om att veta i ordets vanliga bemärkelse, inte att fatta med intellectet, inte om ett trevande i

mörker, utan om en stor helhetsupplevelse som är mera verklig än vad denna världen är för våra sinnen." Livsögonblick som låter en vision träda fram, erfarenheter som i blixtbelysning ger en klarhet utanför tid och rum. En direkt beröring med andliga fakta som är tillgänglig för var och en även här i begränsningens värld. "Anden är ovan tid och rum och är allestädes." Säg aldrig "Tro" utan "Se" — — — "Jag ser och du kan också se. Det är fråga om ett inre seende, ett inseende av både kunskap och känsla. Huvud och hjärta blir upplysta i samma ögonblick. Vivekananda citerar Jesu ord: "Saliga äro de renhjärtade ty de skola se Gud", och han säger: "Dessa ord skulle ensamma kunna rädda mänskligheten, om också alla skrifter och profeter gick förlorade."

"Öst är öst och väst är väst" — ord kanske riktiga då det gäller yttre former, slöjor som döljer sanningen — men anden är en och Gud kan upplevas av alla, "är varje varelses innersta förmimelse." "Religion börjar med tillblivelsen av denna förmåga. Detta är den inre meningen i alla religiösa läror." Vivekananda vill förmedla andlighet — en känsla av Gudomens närvaro. Vi bör sträva efter att endast "vara till som den rena kristallen som speglar allt men själv förblir oberörd. — — — Var förvissade om att ni är odödliga, då kommer fruktan att försvinna. Upprepa alltid: Jag och min Fader är ett. — — — Visdom finns. Människan bara upptäcker den."

Efter åren i Ramakrishnas närhet genomströvade Vivekananda under två år Indien som pilgrim. Han läste i livets egen

Ramakrishna

Vivekananda

bok och upplevde massornas nöd och fattigdom. Att materiell hjälp är en förutsättning för andlighet insåg han liksom Ramakrishna som brukade säga att "religion inte passar för tomma magar". Han bad om gudomlig ledning för sitt liv och fick visionen av ett värdebyte mellan den gamla och nya världen. Amerika och Indien behövde varandra. Västerens kunskap och teknik kunde bli till självhjälp för Indiens fattiga, och hans uppgift var att förmedla urgammal visdom till det unga amerikanska folket.

Så reste Vivekananda år 1893 till Amerika "för att finna medel för de fattigas frälsning". Ett äventyr blev resan — han höll på att gå under — men slutligen nådde han Chicago där han gjorde succé som talare i Världsreligionernas parlament. Romain Rolland skriver: "Vivekananda tände genast eld i den lyssnande hopens själar. — — — Han var den förste som övergav kongressens formalism och talade till massorna på detspråk som de förstodo. — — — Alla de andra talarna hade ordat om sin Gud, om sin sekts Gud. Han — han ensam — talade om allas gudar och innefattade dem i det universella väsendet. Det var Ramakrishnas ande som genom den store lärjungens mun jämnade alla skiljan- de murar med jorden. För ett ögonblick voro alla skrankor försvunna. Religioner-

nas parlament ägnade den unge talaren en ovation."

Vivekandas lösenord var: Fördragsamhet och religiös universalism. Fria gudsmänniskor ville han fostra, och under tre år reste han mycket i Amerika för att verka för sitt ideal: *en universell religion*. Också i Europa företog han resor och överallt möttes han av entusiasm och beundran. Efter återkomsten till Indien sammankallade han år 1897 Ramakrishnas alla läjungar, både klosterbröderna och lek- männen, och grundade ett samfund som fick namnet Ramakrishnaorden. Samfundet har spritts över hela världen och har centra i Indien och USA, i Sydamerika och även i Europa. Dess mål är att hjälpa människor att uppleva Gud. Samma sanningsfrö finns i alla religioner, men människornas längtan kan gestaltas på många sätt. Alla trossatser innehåller något som är värdefullt. Därför bör vi inte kritisera utan genom våra liv bevisa att religion inte betyder ord, namn eller sekt utan andlig upplevelse.

Att åter möta Vivekanandas tankevärld i "Ingivelsens ord" har för mig varit en upplevelse. I enkla ord förmedlar han ett sällsamt tankedjup som griper. Hans syn på religion som andlig universalism — världsalltet som en stor tanke och förvissningen att "vetenskapen och religionen skola mötas och räcka varandra handen

och att poesin och filosofien åter skola bli vänner" pekar fram mot tankar av i dag. Han menar att "det skall bli framtidens religion, och om vi lyckas att göra den till en verklighet, äro vi vissa att det blir för alla folk och för alla tider." Många tecken i tiden tyder på att hans aningar håller på att besannas.

För Vivekananda är vad vi kallar Gud den stora formlösa verklighet, som är bakom alla idéer i världen. Vi bör göra till en vana att se Gud i allt, i människor, i djur, i föda, i arbete. Han menar att "när vetenskapsmannen i alla företeelser återfinner yttringarna av en och samma kraft, erinrar han oss icke då om den Gud om vilken upanishaderna tala".

"Liksom den ena och samma elden genomtränger universum och tar sig uttryck i skilda former, så tar sig även denna ena och samma själ uttryck i alla själar. Och likväl är den dessutom oändligt mycket mera — — —."

Gud är den kosmiska intelligensen — en levande kraft som uttrycker sig i ande och materia — i varat, i sitt världsallt.

Anm. Birgitta Fries-Ossiann har under ett 20-tal år lett samtalsgrupper om "andliga sökare i vår tid" och har gett ut boken "Vallfart — tankar i livsåskådningsfrågor".

Jordens rätt till en medveten mänsklighet

Åsa Freij

Campaign for the Earth-rörelsen startade med en stark ingivelse hos den amerikanska freds- och miljöaktivisten Sasha White. Hon blev inspirerad av den globala rörelsen Harmonic Convergence: 1987 samlades människor över hela jorden på olika platser, närensärskildastrologisk bild var för handen. Den skulle, enligt gamla profetior, innebära en vändpunkt till det bättre i mänsklighetens utveckling.

Den första Campaign for the Earth-konferensen hölls i USA 1989. Året därpå arrangerades den första svenska Kampanjen för Jorden-konferensen i Göteborg, och 23-24 mars i år var det ett evenemang i Stockholm kallat "Jordens rätt till en medveten mänsklighet".

Kampanjen för Jorden har till syfte att inspirera enskilda människor till allt fler verksamheter, i ett växande arbete för att rädda och utveckla vår hotade planet. Kampanjen är ingen organisation utan en "organisk rörelse" som verkar för ökat samarbete över alla gränser, säger de engagerade.

Konferensen i Göteborg hade deltagare från 22 olika länder och erbjöd både föredrag och arbete i studiegrupper. En som inspirerades var Marie Milling, beteendevetare, holistisk terapeut och kursledare, skribent och new age-arbetare. Hon ingår även i redaktionen för tidningen Jordens Goda Nyheter.

Marie berättar att hon efter konferensen förra året brann av iver att göra något utvecklande. Hon hade en medentusiast i Nicholas Hort. En tredje konferensdeltagare anslöt sig snart till gruppen: Johan Haeffner. De tog kontakt med Kerstin Bragby på Nomaduniversitetet här i Sverige. Nomaduniversitetet, som är ett internationellt projekt, har startats och leds av Fredric Lehrman, tidigare verksam som lärare inom LRT, men med många andra strängar på sin lyra, bland annat som musiker och Tai Chi-

lärare.

Fredric Lehrman var också huvudattraktionen under konferensen i Stockholm, som hölls i lokaler vid Långholmens folkhögskola - intill gamla fängelset. Lördagen upptogs av ett seminarium med Fredric, som bland annat talade om människans utveckling sedan andra världskriget. Han gjorde jämförelsen med en människa som föddes för ett halvt sekel sedan, vid krigets slut. Hon gick igenom barn- och tonårsstadierna på 50- och 60-talet. På 70-talet började hon mogna, och nu på 90-talet går hon ut och tar ett vuxet ansvar.

- Fredric Lehrman är otroligt klar, säger Marie, när hon berättar om sina erfarenheter av kampanjhelgen, när den och allt organisationsarbete är över och hon pustar ut.

- Hans seminarium passar också precis ihop med Kampanjens budskap. Syftet är detsamma: nya samarbetsformer, personligt ansvar.

"Att navigera 90-talet" var namnet på Fredrics seminarium, där deltagarna också deltog aktivt bland annat genom ett uppskattat "personlighetstest". I mindre grupper fick var och en beskriva sig själv. Avsikten var att alla skulle upptäcka att de har något som är till nytta i ett större sammanhang. Vi kompletterar alla varandra; alla behövs för att rätt navigera skeppet Jorden. Det man vill göra och är bra på, finns det också plats för. Deltagarna i seminariet stimulerades till kreativt arbete för Jorden och till att fortsätta träffas i smågrupper efter seminariet.

- Det ska bli mycket spännande att se vad det blir av dem, säger Marie.

En av grupperna hade som projektidé att starta ett "nomadkafé", som samtidigt skulle vara en arbetsförmedling för "alternativt" arbete.

Andra konferensdagen bestod av en rad framträdanden i ekologins tecken. De olika

föredragshållarna och de organisationer eller projekt som de representerade hade också bord, där man kunde få mer eftersnack, skriftlig och muntlig information och kanske anmäla sitt intresse för medverkan i fortsättningen.

Ett femtiotal personer deltog i konferensen förutom de framträdande, och de betalade 300 kronor för de två dagarna - ett "alternativt" pris om man jämför med flertalet konferenser.

Ett syfte med Kampanjen för Jorden-konferensen var att de medverkande skulle lära känna varann bättre och finna samarbetsformer för fortsättningen.

Bland programpunkterna kan nämnas "Hur man gör maskkompost", som lärdes ut av Bengt Karling.

Bengt Ingerstam från Konsumentforum berättade om hur man genom denna sammanlutning kan halvera sina matkostnader genom spar-ringar av konsumenter som handlar tillsammans direkt från matproducenter.

Bland de framträdande var också JAK, organisationen som verkar för en räntefri ekonomi och driver ett slags bankverksamhet. JAK står för Jordbruk, Arbete, Kapital.

SISU - Svenska Institutet för Sociala Uppfinningar - presenterades, liksom Stockholmsföreningen för ekologisk teknik. Ett annat inslag var Barnens regnskog, som började på initiativ av barnen i en skolklass, som ville samla in pengar för att köpa och rädda regnskog. Idag har regnskog köpts för elva miljoner kronor.

Irak, krig, styckmord, värstingar m m, som våra medvetanden vanligen proppas fulla med, föreföll fjärran och osannolika denna helg, som skönt gav intrycket att världen är full av goda och kreativa människor, som knappast kommer att ge jorden en chans att gå under.

Fredric Lehrman

Bengt Ingerstam, Konsumentforum

Marie Milling

Marie Milling lever för Jordens överlevnad

—Jag har så länge jag kan minnas intresserat mig för livskunskap och velat göra något som är meningsfullt — för fler än mig själv. Och det jag just håller på med är bland det mest meningsfulla jag kan tänka mig. Jag bidrar till att lyfta fram det goda i världen, de positiva och kreativa människorna.

Det säger Marie Milling i Skarpnäck. Och hon berättar att det sätt hon gör detta på främst är att medverka i en ny tidning, Jordens Goda Nyheter. Hon är redaktör för denna tillsammans med erfarna journalisten Mona Sundquist. Men hon har också nyligen varit en av initiativtagarna till och arrangörerna av konferensen "Jordens rätt till en medveten mänsklighet", som hölls i Stockholm en helg i mars.

Marie, som är beteendevetare och har arbetat flera år som holistisk terapeut, har också kurser avsedda att väcka människors inre boendeskaparkraft. Viktigast just nu är Livsdansen, en kurs för kvinnor där man återknyter kontakten med uråldrig kvinnokunskap och det djupt kvinnliga — något som är mycket viktigt i dessa dagar, säger hon. Både på personlig och samhällsnivå behöver de kvinnliga egenskaperna och uttrycks-sätten få ett större utrymme, menar hon. I de gamla gudinne-kulturena såg man Moder Jord som en levande varelse; naturen talade till oss. Man exploaterar inte det man har en personlig relation till, något som vi behöver komma ihåg efter mångårig mekanistisk syn på jorden och dess resurser.

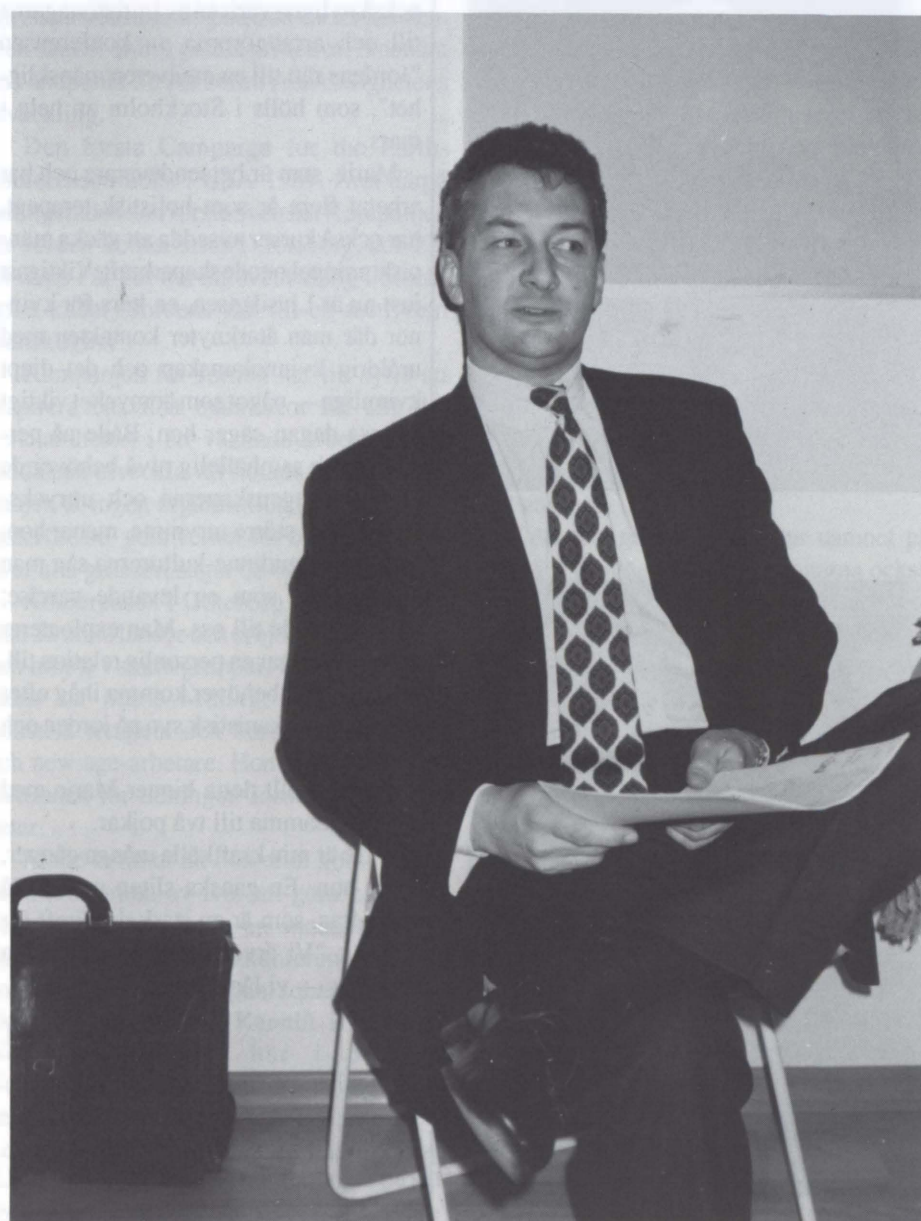
Förutom allt detta hinner Marie med att vara mamma till två pojkar.

—De är min kraftkälla många gånger, säger hon. En ganska sliten men ändå giltig fras, som är en stark drivkraft för mig, är: "Vi ärver inte jorden av våra föräldrar — vi lånar den av våra barn".

Åsa Freij

Simon Ranger och Probono för mänsklig utveckling inom affärsvärlden

Åsa Freij

- Många människor tillbringar mycket tid i affärs- och organisationsvärlden, kanske huvuddelen av sitt liv. Och denna värld är ett dominerande inslag i den mänskliga civilisationen. Därför är det avgörande för vår mänskliga utveckling och vårt välbefinnande, för hela vår jord, vilken kvalitet och inriktning denna stora sektor av vår tillvaro har. Tyvärr har den länge varit begränsande och demoraliserande för personligheten. Men den kan bli raka motsatsen: ett forum för positiv mänsklig utveckling. Och det är det som vi vill arbeta för i Probono.

Detta säger Simon Ranger från England, initiativtagare till organisationen Probono, ett nätverk av företag, som även vill nå utanför affärs- och organisationssektorn. Simon har nyligen varit i Sverige och talat för sina idéer.

- Jag har faktiskt varit i ert land sex gånger, säger Simon, när jag träffar honom på Pan Center för Hälsa och Helhet i Stockholm för en intervju.

Trots sina sex besök i Sverige, där han säger sig trivas utmärkt och ha fått fler vänner än i hemlandet, är ett föredrag på Pan det första offentliga framträdande han gjort i vårt land för att lansera sitt nätverk och sina idéer. Men intresset var stort: föreläsningssalen var full och frågorna efteråt många.

Probono är en förkortning av Pro Bono Publico, som betyder För det goda folket.

-Det var den romerska senatens maxim, förklarar Simon.

Probono, som startade i London för drygt ett år sedan, har 25 medlemsföretag i fem

Åsa Freij

länder, men ännu inget i Sverige. Ett syfte är att företagen skall hjälpa och stödja varandra. Probono vill också skapa etik och utrymme för kreativitet och för företagarnas och de anställdas egna intressen i stället för de begränsande förhållanden som i allmänhet råder på en arbetsplats. Man vill också främja likställdhet och samarbete på arbetsplatserna, i stället för låsta hierarkier och maktkamp. Simon ser också i en förlängning hur företagen vidgar sitt ansvar till att även omfatta utbildnings- och ungdomsverksamhet samt miljövård.

- Vi ska inte exploatera naturresurser och förstöra miljö för kortsiktig vinst, utan vi ska bevara och förbättra vår jord och arbeta för en hög livskvalitet. Företagen och organisationerna ska vara till för människor och inte tvärtom. Människor ska inte knuffas fram av affärsvärlden i en riktning som de själva inte valt, utan själva leda - och människor väljer kvalitet, om de ges frihet att välja.

- Skolorna ska inte producera kuggar i ett maskineri, utan skapande, tänkande lyckliga individer.

Probono anordnar möten för att människor skall kunna varandra, utbyta idéer och se hur de kan föra utvecklingen framåt i en anda att alla ska vinna i stället för att den starkare vinner på den svagares bekostnad. Man håller också kurser, och man arbetar för att ungdomar ska kunna få dispens från bestämmelser som hindrar arbete utomlands, så att de kan vidga sina kunskaper och sin förståelse genom att praktisera på företag i olika länder.

- Ett sådant yrkesmässigt och kulturellt utbyte minskar också fördomar, raskamp och orsaker till krig, säger Simon.

Probono ska också kunna vara ett upplysningscenter för den som vill starta ett företag efter en egen idé och behöver få råd, tips och kontakter.

- Våra idéer och vårt sätt att arbeta liknar mycket småföretagarorganisationen Briarpatch i USA (som vi berättade om i Sökaren för flera år sedan) medger Simon Ranger villigt. Det är bara bra att dessa och liknande idéer omsätts i praktiken av många. Det visar också att det finns ett behov av förändring, som tränger sig på, tillägger han.

Simon påpekar det olyckliga i att människor ofta har olika moral privat och i sin affärsverksamhet. De är trevliga och tycks ha goda etiska begrepp, när man möter dem privat, en och en, men förändras till det

sämre i sin yrkesroll, och blir cyniska.

- Det var mycket denna upptäckt och min egen oförmåga - tack och lov! - att anpassa mig som fick mig att tänka: Det måste gå att leva på ett moraliskt sätt både privat och i affärslivet! Och det skall inte behövas att man hoppar av och blir en säriling, som arbetar ensam. Det måste gå att göra något inom systemet!

Simon provade först den ensamma vägen, med eget litet företag, för att slippa bli en kugge i någon annans maskineri och antingen hålla sig inom snäva gränser eller trampa på andra för att komma framåt. Men han gick tillbaka till affärslivet i stort för att göra något positivt där.

- Och nu är vi ett gott stycke på väg, konstaterar han nöjd. Jag var inte så ensam, som jag trodde, om att bära på de här djupare behoven. När någon har börjat, följer fler efter.

Simon berättar humoristiskt om sin bakgrund, om hur han var ett svart får i familjen, som bröt mot stela traditioner, omöjlig i skolan, där han ville tänka själv i stället för att bara lära in vad andra förklarade för honom, och en tvärvigg i politiken, som han också gav sig på. Där blev han betraktad som vänstervriden i högerkretsar och högervriden inom vänstern. Överallt gjorde han sig omöjlig och blev utslängd. Han var nära att tappa självförtroendet alldeles, när han även i affärsvärlden fann att han inte passade in. "Kanske det ändå är mig det är fel på?" tänkte han.

På sitt program har Probono också verksamhet som direkt inriktar sig på personlig utveckling. Simon Ranger understryker att det inte behöver finnas någon motsättning mellan affärsliv och andliga och etiska strävanden. Han menar att i stället strävan efter etik, insikt och personlig mognad, vilket även innebär att ha roligt, är en förutsättning för framgång i affärslivet.

- Det visar sig alltid att etiska företag, där människor trivs, också blir de mest framgångsrika ekonomiskt!

"SUNRISE"

är en Engelskspråkig tidskrift från
TEOSOFISKA SAMFUNDET —
PASADENA

Pris 60:- för 6 nr/år. Skriv gärna och begär ett gratis ex. till Anne Eek, Eriksbergsgatan 18, 114 30 Stockholm.

TEOSOFI

är inte en nyuppfunnen livs-
åskådning, dess tankar kan
spåras ända tillbaka till de
första mysterieskolorna - teo-
sofi har en universell karaktär
och dess läror överensstäm-
mer med de stora religioner-
nas djupaste grundtankar.

TIDSKRIFTEN TEOSOFISKT FORUM

kommer att innehålla många
intressanta artiklar, bl a följande:

- Medeltidens esoterik och mystik
- Lika attraherar lika genom födelse, död och återfödelse
- Våra dagars kris
- Platons myter och mysterietraditionen
- "Kaos" - en ny vetenskap?
- Vårt hemliga liv
- Guds natur - - -
- Nedstigande till Hades - uppstigande till Himlen
- Under i djurens värld
- En fransk tolkare av den forntida visdomstraditionen

Prenumerationsavgift:
60:-/år/4 tidskrifter
Postgiro 25 07 65-5

Teosofiskt Forum
Åvångsgatan 13
252 71 RÅÅ

Ett med naturen

Antoon Geels

Det är inte ovanligt att de som berättar om en intensiv religiös upplevelse också meddelar att de har haft andra upplevelser, ibland inte bara av religiöst slag. Det kan röra sig om sann-
drömmar, om ett medialt anlag eller om upplevelser av enhet med Alltet.

Marianne hade först en förmimelse av just enhet med allt och alla. Tretton år senare fick hon en gudsupplevelse av ett helt annat slag — hon såg ett vibrerande ljus som fyllde hela rummet. Samtidigt hörde hon ett slags röst.

Uppgifterna om informantens bakgrund är relativt knapphändiga. Marianne föddes 1947 i Göteborg som enda barn till intellektuella föräldrar ur medelklassen. Hennes stora intresse för religion och livsåskådning har knappast förmedlats av föräldrarna. Religionsfrågor diskuterades aldrig i hemmet. Moderns inställning till kristendomen var likgiltig, fadern var däremot mer positiv. Det förekom inget andaktsliv i barndomshemmet. Marianne gick dock några gånger i söndagsskola och bad ibland aftonbön.

Efter grundskola följde en utbildning till karitäre. Redan vid 17 års ålder gjorde Marianne sitt inträde i förvärvslivet. Hon arbetade som kontorist, karitäre, djuruppfödare och lantbrukare på egen gård. Hon var också väktare under en tid och är sedan början av 80-talet verksam som journalist. Hon beskriver sig själv som mycket receptiv, allvarlig och eftertänksam, begåvad med "hästminne". Några viktiga händelser som har påverkat hennes livslopp är följande.

Pubertetsperioden var "jobbig och förvirrad", fylld av svårigheter. Hon nämner problem med alkohol vid 14 års ålder, avbrutna studier vid realskola samt en abort i 16-årsåldern. Under denna period och

fram till det att hon var 23 år hade hon varit med om sex begravningar av nära släktingar, men det var "inga skrämmande eller särskilt dramatiska händelser. Numera utgör de minnen av betydelsefulla högtider."

Under puberteten tog Marianne också intryck av porttidningar. De gav henne en negativ syn på sin "spirande kvinnlighet", som hon länge förnekade. Detta medförde bl.a. en medveten och självvald barnlöshet, kommenterar Marianne.

Andra viktiga händelser i hennes liv är uppbrottet från födelsestaden, giftermål 1973, skilsmässa, ett slitsamt förhållande med en gift man på annan ort samt ett nytt och krävande arbete som journalist. Det skall också nämnas att hon blev starkt påverkad när hennes hund och trogna vän sedan 13 år dog.

Vid tidpunkten för den första intensiva religiösa upplevelsen var Marianne inte kristen eller troende överhuvudtaget. Hon betraktade sig själv snarare som ateist. "Jag förstod inte vad man talade om i kyrkan. Begreppen Gud, Jesus, Anden var för mig helt främmande och just inte annat än rent larv. Jag vurmade för naturen och kallade mig 'darwinist', mensökte väl samtidigt på något sätt ändå."

Mariannes första upplevelse, "frälsningen", inträffade när hon 1973 som nygift hade flyttat från Göteborg till en gård på landet. Det var en underbar vårmorgon och hon satt ensam i trädgården, "filosoferade och njöt av allt vackert; lövsprickningen, fåglarnas bobyggande med mera". Sedan inträffade följande:

Plötsligt, utan att jag visste hur det gått till, ramlade alla pusselbitarna på plats. Jag var ett med naturen, kände en samhörighet med allt levande, med hela omgivningen — ja, med hela universum. Jag var som ett av Guds barn, innesluten i

Guds famn och delaktig i hela härligheten. Jag förnam en känsla av värme och vänlighet — Guds kärlek.

Inget ljussken, inga vibrationer, ingen märklig tystnad — allt var precis som vanligt. Men inom mig hade det i gengäld gått upp ett ljus. En verklig aha-upplevelse.

Allt kändes plötsligt som förklarat. Alla begrepp som förut känts främmande — Jesus, Gud, Anden, Härligheten, ja allt — fick sin betydelse. — Åh, javisst ja. Det är förstas så här det hänger ihop!!! tänkte jag. Jag provade med bönen Fader Vår... riket, makten och härligheten i evighet... Det stämde. Jag gick förvånad vidare med Herren välsigne oss... Herren vände sitt ansikte till oss och giv oss frid. Jo, allt fick sin förklaring. Jag konstaterade lyckligt att detta måste vara en s.k. frälsning. Herren gud — vilken kick!! Jag — gudsförnekaren — hade gått och blivit frälst!

Upplevelsen var fantastisk. I ett enda nu kände jag mig oerhört tacksam och ödmjuk för vad jag blivit varse. Jag förstod med ens symbolspråket i kyrkan (näja, inte allt — men i huvudsak), texter fick innehåll. Jag läste Gunnar Edmans bok "Du med livet" och nickade igenkännande. Jag gick omkring i ett glädjerus. Livet hade fått ny mening. Jag — som efter en förvirrad och jobbig pubertet snarast känt mig asocial och utanför — kände mig plötsligt delaktig i hela skapelsen. Jag var med. Jag var ett Guds barn och fick nytt och varaktigt självförtroende.

En kort tid efter denna upplevelse läste Marianne en bok av Gunnar Edman och kunde instämma i många av hans formuleringar. "Jag blir i mitt djupaste själv ett befriat område — med befriande distans till rollerna och tingen", skriver Edman och tillägger att de sistnämnda "är utbytbara

Antoon Geels

ra, de förgår, men min innersta identitet består". Ett annat citat som Marianne skrev av är följande: "Att bli människa är att förstå att *Livet självt* vänder sig mot varje människa som ett ansikte, att *Tillvaron* öppnar sig som en famn. Att verkligen leva är att våga släppa 'Barnatrons' halmstrå och våga ge sig ut på de många famnarnas djup, för att finna att detta bär."

Några omedelbara följder av denna upplevelse var att Marianne "i vördnad och respekt inför detta nya" beslutade sig för "ett nytt och bättre liv. Jag slutade svära och blev mer tolerant och förstående gentemot mina medmänniskor. I övrigt var jag densamma. Jag började inte gå i kyrkan eller umgås med andra kristna. Upplevelsen var nog. Jag hade min tro, men ville på nåt sätt få den bekräftad. Så jag skrev till en präst (en som vid tidigare tillfälle ingett förtroende) för att testa mina funderingar." Prästen svarade i ett engagerat brev och skrev ungefär så här: "Visst kan det vara så, men för mig är det så och så..." Hur som helst menade han att Marianne var "på rätt spår" och han uppmuntrade henne att gå vidare.

Det är först nu Marianne kallar sig kristen. I den första enkäten ger hon en motivering till varför hon valde den kristna traditionen. "Jag känner mig ganska hemma i det officiella kyrkliga språket och förstår Bibeln hyfsat. Även om min tro kanske har vissa mycket personliga tolkningar så är det något jag gärna diskuterar och delar med mig av."

Under flera år kände Marianne en trygghet i sin tro. Hon föredrar dock att inte kalla sig troende, därför att det handlar om visshet. Inför vänner och kamrater bekände hon sig som religiös och hon kände också ett behov av att försöka "frälsa" några av sina vänner. "Jag kände ett starkt behov av att dela med mig, att förklara. Kanske har jag lyckats så ett och annat frö. Själva frälsningen måste ju komma inifrån var och en."

Ären gick. Mitt i kriser och bekymmer, skilsmässa, otrohet, "stormande passioner", ensamhet samt ett nytt och krävande arbete, mitt i denna oro har hennes visshet funnits där som ett orubbligt stöd.

Hösten 1986 stod Marianne inför ytterligare en viktig vändpunkt i sitt liv. Hon hade nyligen flyttat ihop med en man som var nyskild. Efter en månad kände han att han inte var mogen för ett nytt samboende. Han ville flytta isär och hade svårt att förklara sina känslor. Marianne förstod

inte. Vid samma tidpunkt dog hennes kära hund. Hon kände sig med andra ord dåligt rustad för en ny kris. Hela världen rasade. Natten innan sambon flyttade fick Marianne en förmimelse av att "Gud kom på besök i sovrummet". Sambon låg och sov, medan Marianne var klarvaken, fullt upptagen av att tänka ut olika alternativ för hur den uppkomna situationen skulle tacklas. "Mitt inre var i kaos. Vad skulle det bli av mig? Vad skulle jag ta mig till? Hur skulle jag orka?" I denna belägenhet överrumplades Marianne av denna intensiva upplevelse:

Plötsligt — och utan att jag skänkt Gud en tanke — vibrerade hela rummet av ljus och värme. Kanske snarare som ett magnetfält, eftersom det ju i verkligheten varken var ljusare eller varmare. Kanske var det mest en mycket stark känsla av ett förklarat ljus och en värme av annat slag — kärlek. Känslan av dessa vibrationer, av detta kraftfält, var så intensiv att jag vände mig om i sängen för att se efter om någon/något var där. Fast mina öron inget speciellt hörde, och mina ögon inget anorlunda såg, var det som om något (förmodligen en röst i mitt inre) sa: "Oroa dig inte. Vänta tills han har flyttat så reder vi ut det här tillsammans."

Upplevelsen var helt fantastisk, oförklarlig och omöjlig att rättvist beskriva, men detta budskap som visserligen ljudlöst men ändå med sådan styrka och tydlighet trängde fram till mig ingav mig en stark visshet och trygghet.

Upplevelsen var över på några sekunder, medan värmen — och ron — dröjde sig kvar ytterligare en stund. Det kändes som om min säng vilade i något. Inte direkt svävade men ändå var omsluten och uppburen som av en stor famn (Guds famn).

Jag låg där förvånad, glatt överraskad och plötsligt helt lugn. Ja tänkte upprymd och lycklig: Javisst ja. Självlärt, så är det. Jag har ju Gud. Att jag inte tänkte på det. Tänk — Gud har varit hos mig i mitt sovrum. Gud kom på besök.

Upplevelsen var oerhört stark och jag gick omkring som i ett glädjerus hela dagen därefter. Jag ville berätta för alla om den stora och märkliga händelsen, men jag misstänkte att man skulle betrakta mig som tokig och överspänd om jag gjorde det.

Behovet av att berätta kvarstod, så jag talade slutligen med en präst. Fortfarande efter en vecka satt upplevelsen så djupt att jag måste gråta när jag talade om den.

Senare har jag berättat om det även för

andra personer, som då nästan lite imponerat och avundsjukt gratulerat mig till upplevelsen. Överraskande nog.

Det är naturligt att intressen för religion och livsåskådning ökar efter intensiva religiösa upplevelser. Detta framgår klart av Mariannes enkätsvar. Däremot är det inte självklart att den kyrkliga aktiviteten tilltar. Marianne anger just en minskning av kyrkobesöksfrekvensen. Det hindrar dock inte att hon utan tvekan kallar sig bekännande kristen.

Hennes bibelsyn har inte genomgått någon förändring. Både före och efter upplevelserna är den religiös-hermeneutisk. Samtidigt uppger hon att hon nästan aldrig läser i bibeln.

Hennes gudsbild domineras före och efter upplevelserna av immanenta, opersonliga kvaliteter (V25:4,5,15). Gud är för mig, skriver Marianne, "naturen, allt, den skapande kraften, ständigt närvarande i människorna och tingen, samt allt vackert och gott i livet och hos människorna". Hon tillägger dock att Gud även är det onda, "dvs. människan som är Guds barn, är ju på både gott och ont. Vi har fått egen vilja och vi väljer ofta sådant som är ont och elakt. Krig exempelvis. Även i krigens uppkomst finns Gud med."

Just de immanenta, opersonliga egenkaperna understryks kraftigare efter upplevelserna. Medan Marianne tidigare helt tog avstånd från föreställningen att Gud är det vita ljuset, fördolt i tingen, bejakar hon denna formulering senare, om än med en viss tvekan.

När det gäller den religiösa orienteringen är värdet på den extrinsikala skalan oförändrat, medan värdet på den interaktionella skalan ökar två enheter till arton och på den intrinsikala fyra enheter från tolv till sexton. Siffrorna betyder alltså en djupare internalisering av religionen och en något högre grad av en redan tydlig sökande dimension i religiositeten.

Det framgår av berättelsen att Marianne inte höll sina upplevelser för sig själv. Omgivningens responser har inte varit negativa eller avvisande. Som regel mötte hon en neutral eller positiv inställning till dem. Upplevelserna kom på spontan väg, de har ett inre upphov och betraktas som verkliga.

Ur Antoon Geels bok "Att möta Gud i kaos. Religiösa visioner i dagens Sverige" (Norstedts förlag 1991).

Parapsykologins historia

De första femtio åren

Gunnar Matti

Som den moderna parapsykologins födelse brukar man räkna grundandet av det engelska Sällskapet för psykisk forskning, S.P.R., 1882. Men även dessförinnan hade parapsykologisk forskning bedrivits, fast av mera rudimentärt slag.

Varför uppkom nu den vetenskapligt inriktade parapsykologin i slutet av 1800-talet? Jo, intresse för och tro på så kallade övernaturliga fenomen frodades i den animala magnetismens, okultismens och spiritismens kölvatten under 1800-talet.1)

1800-talets senare hälft var spiritismens storhetstid. Denna rörelse hade börjat i USA 1848 med systrarna Fox och de berömda "andeknackningarna" och spred sig sedan över Europa. Särskilt stark blev den i England. Den animala magnetismen, eller mesmerismen, kan ses som dess föregångare. Lärans upphovsman var Franz Anton Mesmer, en tysk läkare. Han ansåg sig kunna bota sjukdomar genom att försätta patienten i ett djupt hypnosliknande tillstånd (s.k. magnetisk sömn) och från sin egen kropp överföra den helande animal-magnetiska kraften.

Mesmer och hans efterföljare upptäckte att en del av de nedsövd patienterna erhöll paranormala förmågor av olika slag. Telepati, klärvoajans etc. var inte helt ovanliga inslag i den mesmeristiska praktiken. De föregivet paranormala fenomen som senare framkom vid de spiritistiska seanserna var av likartat slag.

I vår tid har parapsykologin ingen koppling till spiritismen, men historiskt sett har den vetenskapliga parapsykologin sina rötter i 1800-talets spiritism. De fenomen som rapporterades uppträda under seanser

tilldrog sig stor uppmärksamhet, och intresset för en kritisk granskning av dessa och andra "övernaturliga" fenomen var en av orsakerna till att S.P.R. bildades 1882. (Sällskapet existerar fortfarande.)

Men det var inte i första hand ett kyligt vetenskapligt intresse som var en drivande kraft, när S.P.R. bildades. Många av medlemmarna hoppades att den psykiska forskningens rön skulle bli en motvikt till tidens materialism, ateism och agnosticism.

Vid mitten av 1800-talet hade religiösa föreställningar stor utbredning, framför allt som ett resultat av väckelserörelser i både USA och Västeuropa. Kristen uppförelse gav många trygghet och en upplevelse att livet var meningsfullt och ordnat efter en gudomlig plan. Men denna trygghet rubbades vid mitten av århundradet. Nya rön inom naturvetenskapen och framför allt darwinismens genombrott efter 1859 — då Darwin gav ut *Om arternas uppkomst*

— slog sönder den religiösa föreställningsvärlden för många.

Flera av den "psykiska" forskningens pionjärer var uppvuxna i religiösa hem vid mitten av 1800-talet, i en brytningstid, som präglades av religionens ofrivilliga reträtt under trycket av den allt mer framgångsrika naturvetenskapen, som på punkt efter punkt motsade den kristna världsbilden.

Naturvetenskapen övertog för allt fler människoreligionens gamla roll som formare av världsbilden. Världen tolkades inte längre i religiösa termer, utan man såg den allt mer som materiell och mekanisk. Som modell för universum användes med förkärlek det mekaniska urverket.

En ganska stor grupp människor, som i och för sig var påverkade och inspirerade av vetenskapliga tänkesätt, metoder och ideal, ville inte gå med på den materialistiska och mekanistiska tolkningen av de vetenskapliga rönen, och de satte sitt hopp till bland annat den "psykiska forskningen" i sin kamp för en idealistisk syn på tillvaron. Många av dem ville upprätta människans status som en andlig, moraliskt medveten och fri varelse i ett ordnat, meningsfullt och gudomligt styrt kosmos. De trodde att man med empirisk vetenskaplig forskning skulle kunna bevisa existensen av en andlig verklighet, liv efter döden etc.

Den materialistiska världsbilden och den därtill hörande livsföringen gav många en känsla av avsmak. Ett universum enbart bestående av fysisk materia i rörelse, styrt och ordnat enligt Newtons mekanik, förutsägbart (determinerat) och strikt lagbundet, verkade både skrämmande och meningslöst för dem.

Det är troligt att — för att låna Sven Erik

Franz Anton Mesmer

Gunnar Matti

W F H Myers

Henry Sidgwick

Liedmans terminologi — den ideologiska användningen av vetenskapen kom i förgrunden för många av den parapsykologiska forskningens pionjärer. 2) Utan denna ideologiska drivkraft i kampen för en idealistisk, andlig syn på tillvaron mot den grova och "värde-lösa" materialismen hade måhända parapsykologins historia fått ett helt annat förlopp; eller också hade kanske den vetenskapligt inriktade parapsykologin aldrig uppkommit, ifall motsättningar mellan idealistiska och materialistiska strömningar inte varit så starka på 1800-talet.

England: den "psykiska" forskningens hemland

Den grundläggande impulsen till bildandet av det engelska Sällskapet för psykisk forskning kom från den framstående spiri-

tisten Dawson Rogers. Han ville att de parapsykiska fenomenen skulle utforskas av de främsta vetenskapsmännen. Ett från spiritismen oberoende sällskap var nödvändigt, eftersom spiritisterna inte var väl sedda i vetenskapliga kretsar. 3)

Vid ett sammanträffande med William Barrett — professor i fysik i Dublin — vilken länge hade visat intresse för paranormala fenomen, presenterade Rogers sin idé. Barrett nappade omedelbart och ordnade ett möte i London, i januari 1882, dit bland annat tre män med anknytning till universitetet i Cambridge var inbjudna, nämligen Henry Sidgwick (1838—1900) som var professor i moralfilosofi, Frederick Myers (1843—1901) poet och klassisk filolog, och Edmund Gurney (1847—1888). Dessa personer, den så kallade Cambridgegruppen, hade sedan början av 1870-talet studerat det "övernaturliga" och även deltagit i spiritistiska seanser som kritiska observatörer, men någon systematisk forskning hade det inte varit fråga om.

Mötet resulterade i att S.P.R. bildades. Sidgwick valdes till ordförande, medan Myers och Gurney utsågs till sekreterare. S.P.R:s uttalade syfte var att utgöra en vetenskaplig institution, och spiritisterna — som i början stödde sällskapet — fick hålla sina trosuppfattningar diskret i bakgrunden.

Cambridgegruppens akademiska och sociala ställning, samt William Barretts höga position i den vetenskapliga världen, hjälpte S.P.R. att dra till sig de "rätta" människorna, vilket gav deras verksamhet ett visst intellektuellt och vetenskapligt anseende. Men motståndet mot vad Lord Kelvin kallade "that wretched superstition of animal magnetism, table-turning and spiritualism, and mesmerism and clairvoyance and spiritrapping, of which we have heard so much" 4) var starkt. Man löpte stor risk att göras till åtlöje eller, som fysikern William Crookes då han undersökte de berömda medierna Daniel D Home och Florence Cook, bli förlorad i trakasserad, om man som vetenskapsman visade intresse för denna "vidskepelse". Trots det blev många kända vetenskapsmän tidigt medlemmar i S.P.R., såsom Oliver Lodge, Lord Rayleigh, Balfour Stewart, Sir J J Thompson, J Venn och Alfred Russell Wallace. Andra kända medlemmar var politikern Arthur Balfour, författaren John Ruskin, poeten Lord Tennyson, politikern William E. Gladstone och G F Watts. 5)

Detta var i en tid när vetenskapen veder-

fors en dramatisk statushöjning och attraherade allt större folkmassor, vilkadärmed gav denna relativt nya kulturskapelse den auktoritet som religionen tidigare haft, och det är då inte underligt att rörelser vilka ville nå ut till massorna anammade vissa av de vetenskapliga attributen. Spiritismen var en rörelse som på grund av dylika motiv ville ge den egna verksamheten — och de egna trosuppfattningarna — en "aura" av vetenskaplighet.

Spiritismen ville bland annat utgöra en förmedlande länk mellan vetenskap och religion. Via medierna ansåg sig spiritisterna kunna empiriskt utforska andevärlden.

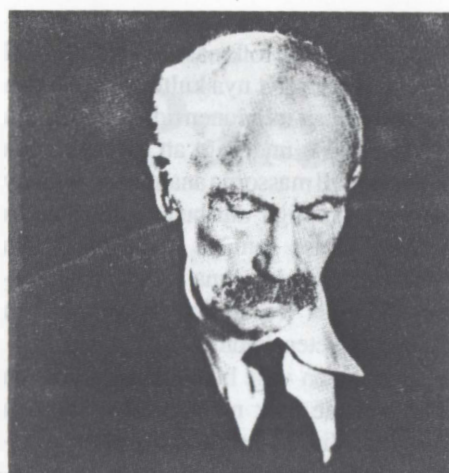
En förklaring till att spiritismen under 1800-talets andra hälft lyckades värva så många anhängare, inte minst bland den bildade allmänheten och även i samhällets högsta skikt, kan vara att den tydligen tillfredsställde mångas andliga längtan, men som bland andra Franz Lutzenberger påpekat hade också detta "drag av empirism" en stor betydelse för populariteten. 6)

De spiritistiska skrifterna var utformade i en populärvetenskaplig stil, och de budskap som förmedlades i dem uppgavs vara grundade i erfarenheten, i empirin, och principiellt var det möjligt för varje tvivlare att reproducera dessa erfarenheter genom att själv bevista någon seans.

Spiritisterna knöt stora förhoppningar till det nybildade Sällskapet för psykisk forskning. De hoppades att deras trosuppfattningar om liv efter döden etc. skulle vetenskapligt bekräftas. Men sedan flera kända medier vid 1800-talets slut avslöjats som bedragare av Sällskapet, som därigenom också intog en alltmer kritisk och skeptisk attityd till spiritismen, lämnade många spiritister sällskapet. Flera av Sällskapets mest framstående medlemmar var också avogt inställda till de fysiska fenomen som var vanligt förekommande under spiritistiska seanser, t ex levitationer och materialisationer. För de idealistiskt sinnade var dylika fenomen skrämmande, meningslösa och osmakligt materiella.

Klyftan mellan S.P.R. och spiritisterna vidgades med tiden alltmer. Sällskapets vetenskapliga strävanden — som i och för sig redan från början var ganska höga — förstärktes, medan spiritisterna gick åt motsatt håll, tog av sig den alltför trånga vetenskapliga munderingen och blev vad de egentligen var: ett trossamfund. 7)

Både spiritismen och parapsykologin hade under senare delen av 1800-talet sitt

Charles Richet

starkaste fäste i England. Det engelska Sällskapet för psykisk forskning fick inom kort flera efterföljare i andra länder, men var självt ledande under de första tjugo åren av sin existens, då en imponerande verksamhet bedrevs där.

Två publikationer startades nästan omgående av S.P.R., *Proceedings* och *Journal*, vilka än idag finns kvar, och många vetenskapliga undersökningar genomfördes, varav några mycket omfattande. Det första stora projektet resulterade i boken *Phantasms of the living* (2 band, 1400 sidor) år 1886, som redovisade en undersökning av spontana "övernaturliga" upplevelser i form av berättelser som insamlats i hela landet. Undersökningen leddes av Edmund Gurney, Frederick Myers och Frank Podmore. Många av dessa berättelser rörde sig om syn- och/eller hörselhallucinationer. En stor del handlade om någon som "såg" levande eller döda/döende personer, vilka befann sig på en helt annan plats — vad som idag kallas "apparitioner". Tolkningen av dessa "phantasms" gick ut på att något slags utomsinlig förbindelse måste existera mellan den upplevande parten och den som "sågs" eller "hördes". Denna kontakt kom att kallas telepati. Termens upphovsman var Myers.

En annan undersökning behandlade apparitionsfenomenet mer grundligt. Man hoppades inom S.P.R. att frågan om det fanns liv efter döden skulle bättre belysas. Resultatet ansågs av en del stödjande spiritisternas överlevnadshypotes. Undersökningen publicerades 1894. 8)

Frank Podmore, som var en av Sällskapets mest skeptiska medlemmar, gav ut ett verk om spiritualismen (spiritismen) ur ett historiskt-kritiskt perspektiv. *Modern*

Spiritualism: A History and a Criticism (1902) och Frederick Myers gjorde på egen hand en mycket bred och djuplodande analys av den mänskliga personligheten, där han bland annat lanserade sin hypotes om "the subliminal self", föregripande Freuds "upptäckt" av det undermedvetna. Detta verk heter *Human Personality and its Survival of Bodily Death* och utgavs postumt 1903, men stora delar av boken hade redan publicerats på 1890-talet i form av artiklar i *Proceedings*. Myers teori kom att utöva stort inflytande på den icke-fysiologiska psykologin, och allmänt kan sägas att den tidiga psykiska forskningen var intimt sammanflätad med den nya psykologi som höll på att växa fram vid denna tid, dvs den antireduktionistiska psykologi som intresserade sig för psykets omedvetna och undermedvetna regioner. 9)

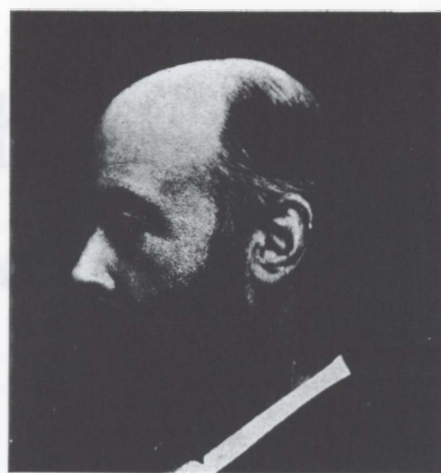
Man kan säga om de engelska pionjärerna inom den "psykiska forskningen" att de i sitt arbete knappast motiverades av sådant som ekonomisk vinning, anseende eller akademiska titlar. Tvärtom offrade de anseendiga mängder av både tid och pengar för att undersöka dessa besynnerliga fenomen som av många avfärdades som övertro. Drivkraften var i stället huvudsakligen ideologisk. 10) De ville få stöd för en viss verklighetsuppfattning.

En omständighet värd att notera är att de ledande männen i Sällskapet alla kom från den viktorianska överklassen (männen var i klar majoritet i S.P.R.) medan försökspersonerna vanligen kom ur de lägre samhällsklasserna (och ofta var kvinnor).

Andra sällskap med S.P.R. som förebild

I USA bildades amerikanska Sällskapet för psykisk forskning, ASPR, i Boston 1885. En av initiativtagarna var den kände psykologen William James, som för övrigt var mycket influerad av Myers teori om "the subliminal self". Fem år senare omorganiserades ASPR och blev en underavdelning till det brittiska S.P.R. Richard Hodgson (1855—1905) blev ordförande 1890 och var detta fram till sin död. Han anses ha varit den första egentliga amerikanska parapsykologen och är mest känd för sina avslöjanden av mediet madame Blavatsky (grundare av Teosofiska samfundet) och sina undersökningar av det amerikanska mediet Leonora Piper (som dock aldrig "avslöjades"). 11)

Efter Hodgsons död 1905 bildades ett

Sir Oliver Lodge

nytt ASPR under ledning av fyra filosofiprofessorer James H. Hyslop (1845—1920). 1923 lyckades dock spiritisterna överta kontrollen över organisationen, och eftersom de var mera intresserade av en religiös än av en vetenskaplig attityd, kom ASPR i vanrykte. Men 1941 utmanövrerades spiritisterna av psykologen Gardner Murphy (1895—1979) och George Hyslop (son till James). Därefter har de vetenskapliga strävandena i ASPR kraftigt förstärkts.

Sällskap för parapsykologisk forskning bildades med det engelska S.P.R. som förebild i många länder, även de nordiska: Island 1904, Danmark 1905, Finland 1907, Norge 1917 och Sverige 1947. Det svenska Sällskapet för parapsykologisk forskning, SPF, hade dock en kortlivad föregångare i Svenska samfundet för psykisk forskning, som grundades 1890 med Carl von Bergen som ledande gestalt. 12)

I Frankrike sysslade den kände fysiologen Charles Richet (1850—1935) en del med hypnos på 1870-talet. 1875 fick han idén att göra ett klärvoajansexperiment med en hypnotiserad försöksperson. Experimentet lyckades och Richet kom att ägna mer än trettio år av sitt liv åt den "vetenskap" som han kallade "metapsykism" eller "metapsykologi". Han räknas ibland som grundaren av den experimentella vetenskapliga parapsykologin. Han var också den förste parapsykologen som begagnade sig av statistik, långt innan den kvantitativa forskningen slog igenom. 13)

Ett av tidens mest ryktbara medier var italienskan Eusapia Paladino. De fenomen som uppenbarade sig under hennes seanser, var enligt vittnesmål helt fantastiska. Ting uppstod ur intet och svävade omkring i rummet, materialiserade andehänder rör-

Gunnar Matti

de vid seansdeltagarna, tunga bord leviterade (svävade fritt) liksom mediet, instrument spelade av sig själva. Richet var en av dem som noggrant undersökte Paladino, och han lät sig inte avskräckas, fastän hon ibland ertappades med fusk. I tre månader experimenterade han med italienskan under vad han ansåg var rigorös kontroll, vilket resulterade i att han skrev under på fenomenens äkthet (åtminstone levitationsfenomenen). 14)

Andra kända fransmän som intresserade sig för parapsykologi var astronomen och populärvetenskaplige författaren Camille Flammarion, vilken också testade Paladino och blev övertygad, filosofen Henri Bergson och Paret Curie, som även de deltog i undersökningar av det italienska mediet. 15)

Tyska namn, som kan nämnas, är det omedvetnas filosof Edouard von Hartmann, Carl Du Prel, biologen Hans Driesch som sedermera blev professor i filosofi (han ville motverka materialismen och bevisa den idealistiska verklighetsuppfattningens giltighet) och vad gäller praktisk forskning Grunewald, läkaren Tischner, dr Albert von Schrenck-Notzing, som framför allt blev känd för sina undersökningar av poltergeistfenomen. Den sistnämnde är förebilden för en romanfigur i Thomas Manns *Bergtagen*. Mann deltog nämligen i ett antal seanser där Schrenck-Notzing var närvarande som kontrollant och forskare.

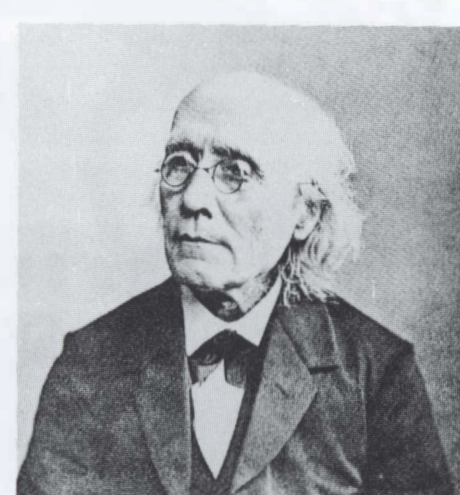
Intressant är också fysik- och astronomiprofessorn i Leipzig Johann Zöllner, som intresserade sig för det paranormala, framför allt för materialisationer och de-materialisationer, eftersom sådana fenomen, om de var äkta, skulle ge stöd åt teorin om en fjärde rumsdimension, vilken han redan enligt sin egen uppfattning matematiskt påvisat. Det han behövde var experimentell

verifikation av sin teori, och ingenting skulle vara mer övertygande än förflyttning av en materiell kropp från ett helt slutet rum. Ifall hypotesen om en fjärde dimension kunde visas vara korrekt, skulle hela fysiken revolutioneras, menade Zöllner. Han anordnade därför en serie experiment med mediet Slade och lyckades också övertala sina kolleger professorerna Fechner och Weber att samarbeta med honom. De var kanske inte så svåra att övertala eftersom de var gamla idealister som här såg sin chans att med den moderna experimentella forskningens hjälp bevisa existensen av en andlig verklighet. (Fechner var för övrigt den förste experimentelle psykologen.) Resultaten av experimenten överträffade Zöllners förväntningar — många fantastiska fenomen inträffade — och han ansåg sig ha fått tillräckliga bevis för sin teori. Problemet var dock att övertyga den vetenskapliga världen, och det gick mindre bra. De flesta ansåg att Zöllner, Fechner och Weber blivit grundlurade. 16)

Parapsykologin i Sverige

Även svenskar rycktes med av de ockulta strömningarna under senare delen av 1800-talet. Spiritister och teosofier organiserade sig, och den ockulta litteraturen växte stadigt i omfång. Många radikala materialister och traditionellt kristna kände sig hotade av denna "vidskepliga" anstormning, och några av dem såg som sin uppgift att aktivt bekämpa ockultism, spiritism m.m. Bland dessa fanns den radikale publicisten Karl af Geijerstam, som 1892 gav ut boken *Modern vidskepelse*, och utilisten, sedermera professor i nationalekonomi Knut Wicksell.

Att bedriva "psykisk forskning" var kontroversiellt, minst sagt. Kalmarläkaren Alfred Backman undgick inte hård kritik när han offentliggjorde sina lyckade telepati- och klärvoajansexperiment med hypnotiserade försökspersoner. De publicerades i *Svensk Tidskrift* 1891 och i *Proceedings* 1892. Wicksell angrep Backman omedelbart. Han fann tanken på klärvoajans absurd. En orsak till att Backman angreps med sådan kraft, inte bara av Wicksell, var troligen att den tidigare nämnde Carl von Bergen i Svenska samfundet för psykisk forskning gett Backmans experiment en spiritistisk inramning i ett inte minst i tidningarna uppmärksammat föredrag i Stockholm 1891. 17)

Gustav Theodor Fechner

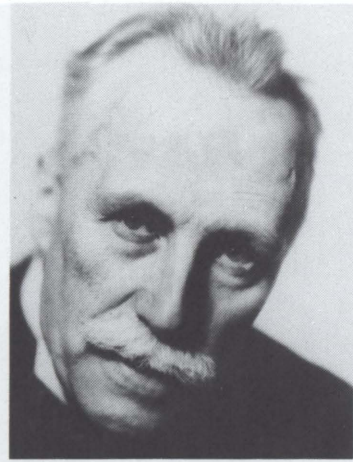
Backmans försök väckte stort uppseende också i England. De fenomen han lockade fram hos sina hypnotiserade försökspersoner var nämligen mycket sällsynta, framför allt "travelling clairvoyance", ett slags mental förflyttning till för försökspersonen okända platser, vilka denne beskrev, ofta helt korrekt, som det uppges.

Om Carl von Bergen kan nämnas att han 1887 introducerade den teosofiska läran i Sverige genom en rad föreläsningar. 18) Då han var inspirerad av naturvetenskapliga ideal, ville han ta fram experimentella bevis för själens odödlighet och existensen av en andlig verklighet, i stället för att bara okritiskt svälja madame Blavatskys förkunelse. Detta ledde till bildandet av det ovan nämnda samfundet för psykisk forskning 1890. Bergens ideologiska drivkraft märks inte minst i hans tvetydiga formuleringar angående samfundets syfte: att förutsättningslöst, och utan att ta ställning för eller emot olika tolkningar och teorier, empiriskt undersöka spiritistiska och hypnotiska fenomen. I samma andetag påstod han dock att bevis redan framlagts för fenomenens existens: I samfundets introduktionsmöte sa han bland annat "att materialismen numera vore slagen till marken och förvisad till vetenskapens skräpkamrar, att själen vore den organiserande kraften hos människan, den, som åt henne byggde kroppen, samt att därmed också läran om själens odödlighet vore bevisad". 19)

Läkaren Poul Bjerre (1876—1964) beskrev i boken *Fallet Karin* 1905 ett intressant fenomen. I en stor avlägset belägen villa, bebodd av ett par, hördes knackningar och ljud av steg. Bjerre och hans vän Hjalmar Wijk kom genom en längre tids undersökande vistelse i villan fram till att feno-

Eusapia Paladino

Poul Bjerre

menen var knutna till den unga hustrun Karin, och var orsakade av hennes hysteriska läggning. Bjerre utsatte Karin för hypnotiska suggestioner och kunde därigenom kontrollera knackningarna. Allt hade förgått på en helt omedveten nivå, och Bjerre trodde inte ett ögonblick på möjligheten av bedrägeri.

Någon spiritistisk tolkning var aldrig aktuell för Bjerre. Orsaken var i stället att finna i den utforskade energiform som han kallade "nervkraft", en enligt honom rent fysikalisk och mekanistisk förklaring.

20)

Sydney Alrutz (1868—1925) hade däremot en världsbild av annat slag. Han var teosof och därigenom helt övertygad om andens makt över materien. Den världsbild och människosyn han bekände sig till var alltså idealistisk. Det yttersta syftet med hans vetenskapliga utbildning och karriär var att "bevisa" sin syn på tillvaron och människan som i grunden andlig. 1901 erhöill han Sveriges första docentur i (experimentell) psykologi efter en tvärvetenskaplig utbildning med både filosofi och medicinska ämnen, framför allt fysiologi.

21)

Det så kallade övernaturliga var ett naturligt forskningsområde för en man med Alrutz' ambitioner, och 1905 startade han sin undersökande verksamhet inom detta område. Medier och fysiska fenomen av olika slag undersöktes, exempelvis poltergeist- och borddansfenomen. Som fysiolog var han förtrogen med den experimentella forskningens kvantitativa metod och vetenskapsideal, vilkethan också — sedan han blivit utsatt för flera bedrägerier — överförde till sin parapsykologiska verksamhet. Enligt egen utsago lyckades han

mäta den psykiska kraft eller nervösa energi — vilken han antog existerade — som medier utsänder och påverkar föremål med. Den apparat han använde och som var speciellt konstruerad för mätningar av detta slag, visade en viktbelastning på ungefär 100 gram i fullt dagsljus och utan beröring.

En stor del av sin tid ägnade Alrutz under återstoden av sitt liv åt utforskningen av den nervösa energistrålningen. Han övergav ganska snabbt de mekaniska mätapparaterna, då de inte var tillräckligt känsliga, och började istället experimentera med särskilt sensitiva människor, helst av hysterisk läggning. Genom ett slags mesmeristisk hypnos blir nervsystemet extra känsligt och nervstrålningen går då lättare att fastställa, menade Alrutz. Hans forskning följdes med ganska stort intresse, särskilt i Tyskland efter första världskriget, men kritikerna menade att felkällorna var för många och att några bevis för nervstrålningens existens inte var möjliga att frambringa med Alrutz' metod. Senare har flera forskare försökt upprepa Alrutz' experiment, men med blygsamma resultat. En av dem var John Björkhem.

De första 50 åren. En karakteristik

Om man ska försöka spåra några allmänna tendenser i den parapsykologiska forskningen från 1882 och framåt är det

lämpligt att ha det engelska Sällskapet för psykisk forskning som utgångspunkt, då S.P.R. i det mesta angav riktningen för parapsykologin under dess tidiga historia.

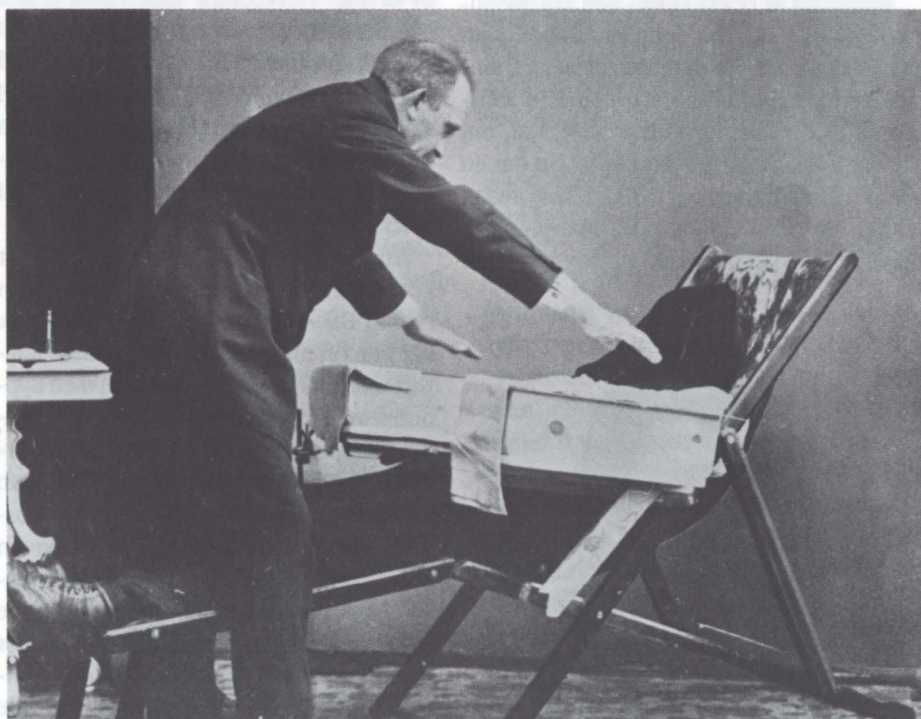
22)

Den allra tidigaste perioden kännetecknas av forskning kring spontanfall, vilket *Phantasms of the living* är ett gott exempel på. Ganska snart insåg man dock att det fanns alltför många osäkra moment i skildringar av spontana upplevelser. Det gick inte att få fram hållbara vetenskapliga bevis den vägen. Istället koncentrerade man sig på studier av särskilt utrustade människor, så kallade medier, och de fenomen de frambragte, vilket möjliggjorde mer kontrollerbara undersökningar.

Gemensamt för dessa två tidiga forskningsperioder var inriktningen på frågan om det finns ett liv efter döden. Det var givetvis förknippat med stora svårigheter att verifiera utsagor som andar, enligt medierna, gav. Många medier avslöjades också som bedragare, och attityden hos S.P.R:s medlemmar blev mer skeptisk och kritisk generellt sett.

S.P.R. var — och är — en privatfinansierad institution, och efter den ekonomiska kris som första världskrigets utbrott medförde förlorade Sällskapet sin ledande roll inom den parapsykologiska forskningen, och initiativet övertogs av organisationer i USA.

Perioden ca 1900—1930 var ett slags

Sydney Alrutz under ett hypnosförsök 1913. Försökspersonen har huvudet täckt av en svart duk och armarna instuckna i trälådor. Foto: Uppsala universitet.

övergångsfas, som kännetecknades av en intresseförskjutning från frågan om liv efter döden till en nyfikenhet på den levande människans psykiska förmågor. Men en annan förändring, som var minst lika betydelsefull, gäller forskningsmetoder och övergripande attityder till hela området.

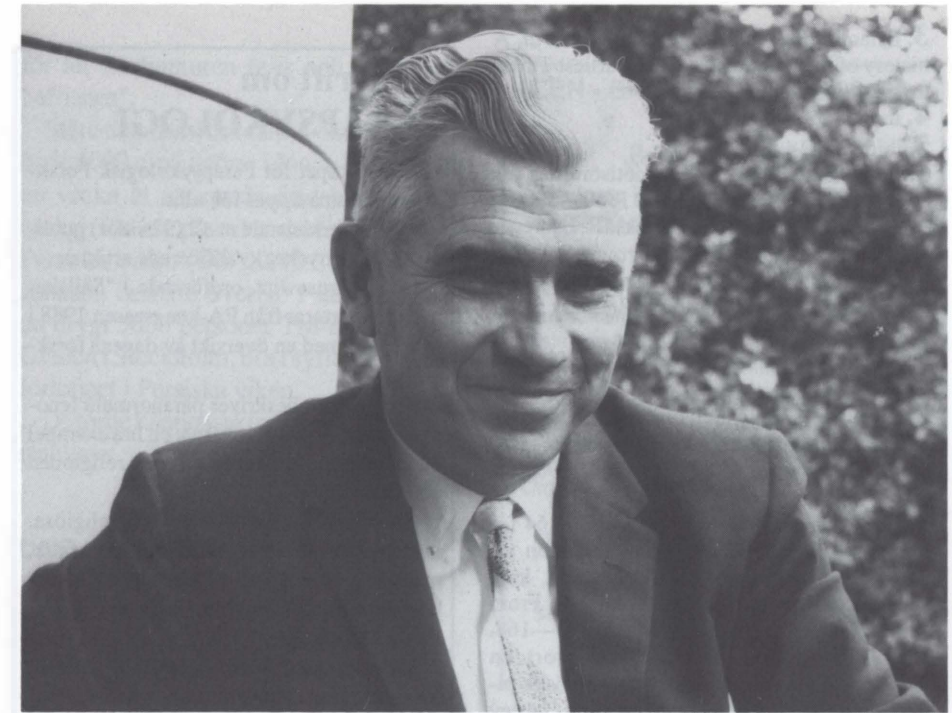
J. B. Rhine och den experimentella parapsykologin

Amerikanen J. B. Rhine (1895—1980) är en lämplig symbol för den nya impuls som parapsykologin fick omkring 1930, och vars verkningar hela ämnesområdet än idag är starkt präglade av. Den experimentella och kvantitativa inriktning som psykologin och samhällsvetenskaperna tog — speciellt i USA — blev också kännetecknande för parapsykologin. Man övergav fältet och flyttade in i laboratoriet. Man anpassade sig till de rådande vetenskapliga idealen. "Statistisk signifikans" och "upprepbarhet" blev något som alla parapsykologer strävade efter. Statistik, tabeller och matematik — med tiden också alltmer avancerad teknisk apparatur — kom att prägla den dominerande laboratorieinriktade parapsykologiska verksamheten från Rhine fram till våra dagar.

J. B. Rhine betraktas allmänt som den moderna parapsykologins stora portalfigur och ledande gestalt. 23) Det var förresten han som myntade termen "parapsykologi". Tidigare kallades denna verksamhet psykisk forskning eller metapsykologi. 24)

Psykologiprofessorn William McDougall (1871—1938) främjade på olika sätt psykisk forskning, och han beredde vägen för Rhines banbrytande verksamhet när han 1927 erbjöd J. B. med fru Louisa — också sedermera framstående parapsykolog — en tjänst vid Dukeuniversitetet i North Carolina. McDougall hade samma år blivit chef för den psykologiska institutionen, och Rhine — som från början var biolog, men som också studerat filosofi och psykologi — gavs möjlighet att påbörja sina parapsykologiska experiment där. Omedelbart igångsatte han sina snart så berömda kortgissningsexperiment. 1934 redovisade han resultaten i den sensationella boken *Extra-Sensory Perception*. 25)

Enligt Ingemar Nilsson är denna bok "utan tvivel i vetenskapsteoretikern T. S. Kuhns mening paradigmatiske: här finns presenterade de begrepp, metoder och tekniker som parapsykologin kom att arbeta

J B Rhine

med fram till idag. Här finns föreställningen att den paranormala förmågan är en normal egenskap som återfinns hos alla människor i större eller mindre grad. Här finns de s k zenerkorterna med deras fem olika symboler/stjärna, kors, kvadrat, våg, cirkel/ här finns de olika gissningsprocedurerna, och här finns hela den från betyendevetenskaperna övertagna vetenskapliga metodiken: användandet av beroende och oberoende variabler, sökandet efter korrelation mellan testbetingelser och testresultat och den statistiska signifikansprövningen." 26)

1935 grundade Rhine tillsammans med McDougall Duke Parapsychology Laboratory, det troligen första speciallaboratoriet för parapsykologisk forskning, där man i första hand studerade telepati, klärvoajans, prekognition och psykokinesi. 1937 startade de två tidskriften *Journal of Parapsychology* vilken än idag räknas som en av de främsta inom sitt område.

Rhines laboratorium blev nästan omgående den absoluta medelpunkten för psiforskningen. (Termen psi är en samlingsbeteckning för ESP och PK.) Under de närmaste 50 åren var den karismatiske Rhine den obestridlige ledaren för den parapsykologiska rörelsen.

Rhines världsåskådning var idealistiskt färgad ("mind over matter") och de parapsykologiska forskningsrörelsen stödde enligt honom helt och hållet den synen på tillvaron. (Han ansåg psi-fenomenens ex-

istens bevisad.) Han såg parapsykologin som ett sätt att vederlägga materialismen.

27)

Rhine fick många efterföljare, men han fick också utstå mycket kritik, inte minst på grund av sin absoluta tilltro till den experimentella vetenskapliga metoden. En del kritiker menade att Rhine var alltför mycket positivist och därför missade de känsliga och undflyende psi-fenomenen. 28) Han strävade efter att anordna experiment som lätt kunde upprepas vid andra laboratorier, och bland annat av det skälet valde han att använda sig av vanliga människor som försökspersoner istället för medier. Numer kan konstateras att denna kvantitativt inriktade psi-forskning har haft mycket svårt att producera absolut övertygande resultat, och vad gäller upprepbarhet var Rhines förhoppningar ogrundat optimistiska.

Noter

1. I detta inledande avsnitt har jag fr.a. följt framställningen i Ingemar Nilssons och Jan Bärmarks uppsats "Forskning om det övernaturliga. Från spiritism till ESP-fenomen", i *Idé och Lärdom* (Lund, 1973) s. 236—274.
2. Om vetenskapens användning se Sven Erik Liedman, "Om ideologier" i *Om ideologier och ideologianalys*, uppsatser av Sven Erik Liedman m.fl. (Göteborg, 1984) s. 38 f.

3. Brian Inglis, *Natural and Supernatural*, A history of the paranormal from Earliest Times to 1914 (London, 1977) s. 319 f.

4. Ibid. s. 322.

5. Ibid. s. 319—322.

6. Franz Lutzenberger, "Hypnotisörens tid: Hypnotismen i svensk medicin 1880—1900" i *Lychnos* 1983, s. 90—119. Se också R. Laurence Moore, *In Search of White Crows*, Spirituality, Parapsychology and American Culture (New York, 1977) + Nilsson & Bärmark s. 237 + 246.

7. Se bl.a. Nilsson & Bärmark s. 236 ff + 244 f.

8. Se bl.a. Harald Schjelderup, *Den dolda människan*, Om parapsykologin och vår inre värld (Stockholm, 1987, 1:a uppl. 1962) s. 192—195.

9. Om Myers se Moore s. 149—152, 164 f + om den "psykiska forskningens" relation till den tidiga psykologin, se Moore fr.a. kap. "Psychical Research as Psychology — From William James to James Hyslop" s. 133—168.

10. Nilsson och Bärmark har gjort en forskarpsykologisk analys av de engelska pionjärerna i SPR: Sidgwick, Myers och Gurney s. 240—245.

11. Om amerikanska förhållanden, se fr.a. Moore, men även R.A. McConnell, *An introduction to Parapsychology in the context of science* (Pittsburgh, 1983) s. 87 ff.

12. Schjelderup s. 192 f.

13. Om Richet se bl.a. Olle Holmberg, *Den osannolika verkligheten* (Sthlm. 1968) s. 102—120.

14. Om Richet och Paladino, se Inglis s. 381—386 + 390—395, 423.

15. Ibid. 423—425.

16. Inglis 281—284 + Alfred Svanqvist, Orimligt — men sant! Historiska seanser i kritisk belysning (Sthlm. 1957) s. 57—87.

17. Nilsson & Bärmark 245—254.

18. Ibid. 246—249 + Lutzenberger s. 100 f.

19. Nya dagligt allehanda 4/2 1890 (från Lutzenberger s. 101).

20. Nilsson och Bärmark s. 254—263, Poul Bjerre, *Fallet Karin*, En experimentell studie af de s.k. spiritistiska knackningarna (Stockholm 1905).

21. Nilsson & Bärmark s. 263—269, Ingemar Nilsson, "Sydney Alrutz och nervstrålningens problem" i *Lychnos* 1977/1978.

22. Schjelderup s. 196, McConnell s. 92.

23. Om Rhine se Moore, speciellt kap. "Joseph Banks Rhine and the First ten Years of Parapsychology at Duke University" s. 185—203, + Rolf Ejvegård, "J.B. Rhine in memoriam" i *Sökaren* 4/1980, s. 23 + Ingemar Nilsson, "J.B. Rhine" i *SPF-information* nr. 18, mars 1982 (gemensamt nr. med *Sökaren* 3—4/1982) s. 10.

24. Termen "parapsykologi" föreslogs redan 1889 av Max Dessoir.

25. J.B. Rhine, *Extra-Sensory Perception* (Boston, 1934).

26. Ingemar Nilsson, "J.B. Rhine" s. 10.

27. Nilsson och Bärmark s. 248, Moore s. 219.

28. Moore.

Anm. Gunnar Matti är fil. kand. med idé- och lärdoms historia.

Ny skrift om PARAPSYKOLOGI

från Sällskapet för Parapsykologisk Forskning, **numera öppet för alla.**

I SPF-Meddelande nr 12 (92 sidor) publiceras flera mycket kvalificerade artiklar:

Göran Brusewitz, ordförande i "Sällskapet", rapporterar från PA-kongressen 1988 i Montreal, med en översikt av dagens forskning.

Per Beskow beskriver paranormala fenomen hos de första munkarna, ett bra exempel på paranormala fenomen inom religionen och dess utövare.

Gunnar Hillerdal skriver om religiösa, mystiska upplevelser, alltså folklig mystik, men idag. Han redogör för vanliga människors upplevelser av Gud, Jesus och ängla-liknande varelser.

Erland Lagerroth ger en bred idéhistorisk översikt. Han ställer frågan om det finns utrymme för parapsykologiska fenomen i världen, och om parapsykologin är en vetenskap. Han granskar vidare sambanden mellan vetenskap, världsbild och sätt att tänka, samt hur detta berör parapsykologin.

Jan Pilotti utgår ifrån nära-döden-upplevelser och hjärnans sätt att behandla sinnesupplevelser och har en ambition att utveckla en utvidgad relativitetsteori där också de parapsykologiska fenomenen ryms.

Robert Morris, professor i parapsykologi i Edinburgh (professuren baserad på testamentet efter författaren mm Arthur Koestler) redogör för parapsykologins problem och möjligheter.

Adrian Parker och Nils Wiklund undersöker om gjorda försök med Ganzfeldtekniken innebär att man uppnått ett upprepbart ESP-Experiment.

Örjan Björkhem redogör för psykiskt detektivarbete, ett exempel på "tillämpad parapsykologi", ett nytt sätt att framkalla skenbart paranormala fenomen. Konkret ställer han frågan om paranormal information kan leda polisutredningar framåt.

Numret kostar 55:- (inkl. porto) på postgiro 35 17 57—0.

Sällskapet för Parapsykologisk Forskning är numera öppet för alla. Medlemskap för 1991 kostar 150:-, för pensionärer 120:-. Adress: SPF, c/o Brusewitz, Heleneborgsgatan 21 C 1 tr, 117 31 Stockholm.

Den första världskongressen i Mental Träning äger rum i Örebro (Högskolan) den 23—27 juni 1991. Arrangör är "the International Society for Mental Training". Närmare upplysningar kan fås från: Skandinaviska Ledarhögskolan, Box 3085, 70003 Örebro. Tel. 019—33 22 33. Fax. 019—33 22 35.

HAR DU MISSAT

boken: UTOMSINNLIGA UPPLEVELSER från Östlunds Förlag, Höganäs? Märklig syn o samtal med avlidna. Revolutionerande budskap till alla världens religioner. Vad händer på seanser? Kan man tala med träd? m m. 80 s. kr 75:-. Portofritt vid inbetalning till postgiro 731996-5, hänvisa till annonsen.

BUDDHASASANAFÖRLAGET Box 5158, 102 44 Stockholm

Skrifter ur den buddhistiska palikanon:

Buddhas stora meditationstal
40 sidor, ca 20:—

Buddhas tal till Sigala
24 sidor, ca 16:—

Övrigt:

Buddhismen i ett nötskal
av Narada Maha Thera
80 sidor, ca 15:—

Buddhistisk meditation
av Francis Story
32 sidor, ca 7:—

I bokhandeln eller direkt från förlaget

Lotusblomman

— bokhandeln med böcker om personlighetsutveckling, filosofi, religion, astrologi, terapi, meditation m m.

Öppettider
Vardagar 14.30—18
Lördagar 10—13

Västergatan 8,
352 30 VÄXJÖ
Tel 0470/237 37

von Däniken i Australien

Erich von Däniken, som gjorde stor lycka för ett tjugotal år sedan med sina böcker om forntida astronauter, besökte nyligen Australien för att filma fornminnen och hålla föredrag. Föredragsturnén blev emellertid mycket dåligt besökt. På två ställen hyrdes (optimistiskt nog) lokaler som rymmer cirka 2 000 personer, men på det ena stället kom endast 200 personer och på det andra 130. Biljettintäkterna kan inte ha täckt lokalhyran. De australiska skeptikerna drar slutsatsen att von Däniken nu är tämligen "ute", till stor del på grund av att hans påståenden tillbakavisats på ett både grundligt och slagkraftigt sätt. (Källa: NIVFO-bulletin nr 3, 1990)

Ur Folkvett 3—4/1990

Skeptikergrupper i Sovjetunionen

Den nya öppenheten i Sovjetunionen har, vid sidan av alla sina positiva effekter, bland annat för forskningen, släppt fram en smärre flodvåg av UFO:n, astrologi, paranormala fenomen och helbräddagörelse. En motreaktion har nu kommit i form av två nya skeptikergrupper, som har kontakt med CSICOP och som även i övrigt avser att samarbeta med västliga skeptikergrupper.

Ur Folkvett 3—4/1990

TM och Guldkriget

I Dagens Nyheter 4/11 1990 uttalade sig en företrädare för Transcendental Meditation (TM), dr David Orme-Johnson, om meditationens kraft. Om många människor mediterar enligt TM-Sidhitekniken sägs detta påverka "det så kallade enhetliga kraftfältet" och därmed kunna förändra händelseförloppet i världen.

"Det behövdes 1500 Sidhiutövare för att stämna USA positivare till Sovjet, och 1700 får samma verkan på Sovjet" hävdade Orme-Johnson. Han ville också, enligt DN "tillskriva TM en hel del av förtjänsten

för att Berlinmuren revs och Östeuropa befriades".

Månaden dessförinnan, i oktober 1990, hade 4000 meditatörer i Iowa, USA, ägnat en vecka åt att sprida fredsbefrämjande energi för att påverka utvecklingen vid Persiska viken (DN 22/10 1990). Orme-Johnson besökte Sverige i samband med att drygt 5000 personer TM-mediterade i Globen i Stockholm, bl a i syfte att påverka förloppet i Persiska viken.

De torde knappast kunna vara nöjda med resultatet.

SOH

Ur Folkvett 1/1991

Kriya Babaji

BABAJIS KRIYA YOGA

för kropp, sinne och själ. Lektioner varje mån & fre, kl 18, Bredängs Allé 8, T-banest. Bredäng. Portkod 3927, 20 kr/lektion. Egen filt medtages.

Tommy Brodd

Känd siare och fjärrskådare ger Dig konsultationer per telefon

För Dig som vill veta mer om Din framtid. Ring: 0502-201 15 och beställ tid.

Du kan även gå kurser i healing och medial utveckling. På dessa kurser lär Du Dig att använda Din intuition i vardagslivet.

För information ring 0502-201 15!

Om åldringsvård och livsvärden

Åsa Freij

Att färdas genom ålderdomen (Larson) heter en ny bok skriven av Anna Bornstein. Hon är en lika ödmjuk som handlingskraftig idealist, som tidigare startat en mycket seriös filosofisk tidskrift, *Mandala*, till stor del finansierad med egna pengar.

Anna har vid sidan om sitt översättande av filosofen Paul Brunton och det egna författandet och tidningsutgivandet i fem år arbetat som avbytande hemsamarit hos gamla i södra Stockholm. Det har upprört henne att vi i vårt välfärdssamhälle ger så lite resurser åt åldringsvården att ensamhet, fysiskt lidande intill ren misär är mer regel än undantag.

Alla ansvariga

Politikerna har förstås huvudansvaret, men Anna drar sig inte för att lägga ett stort ansvar på oss alla — inklusive sig själv. Vi är alla med om att låta förhållandena vara sådana som de är. Vi måste alla engagera oss, avstå lite av de medel som går till oss i aktiv ålder och också personligen bättre ta hand om våra egna åldriga närstående, menar hon.

Anna erkänner också modigt att hon väckts till insikt om sina egna mörka sidor vid konfrontationen med de gamla som sällan är lätthanterliga. Trött och nästan illamående av tungt och smutsigt arbete och ibland av påfrestande missnöjdhet från bittra gamlingar har hon upplevt många negativa känslor.

Inre frid

Hon tar psykologer och filosofer som C G Jung och Paul Brunton till hjälp för att komma till rätta med sitt ego. Därmed

Åsa Freij

pekar hon pedagogiskt ut också för läsaren valda lärdomar som kan vara till hjälp i såväl vardagliga svårigheter som existentiella frågor.

De gamla har väckt ytterligare en insikt hos författarinnan som hon också förmedlar till läsaren. Hon ser hur många åldringar får ett slags klarsyn och inre frid mot slutet. Det är som om de såg in i en annan och bättre värld, alltmedan det yttre verkar tyna bort och bekymra dem allt mindre.

Odödlig energi

Anna Bornstein har varit sökare i hela sitt vuxna liv och har länge praktiserat meditation. Hon är därför inte främmande för tanken att det finns en annan, andlig dimension i livet.

Paul Brunton, som hon flera gånger citerar, har ingående förklarat och motiverat sin övertygelse att vi människor inte bara är våra kroppar som utsöndrar själen, vilken bara försvinner när kroppen dör.

Nej, menar han, vi är i stället en form av odödlig själslig energi som har, ja till och med skapar/manifesterar kroppen och kan existera oberoende av den. Detta tycker sig Anna även glimtvis ha upplevt själv. Men först vid den långvariga kontakten med de gamla och deras genomlysta tillstånd upplever hon nu starkt och slutgiltigt, som en ofrånkomlig verklighet, att det är just så det är.

Österländsk tro

"Färdas genom ålderdomen", titeln på boken, är ett uttryck från österlandet, där man menar att vi färdas genom olika livsstadier, liv och livsformer. Detta ämne har Anna också berört i en annan bok, "Dalai Lama och den buddhistiska vägen".

"Färdas genom ålderdomen" är liksom de flesta böcker på Larsons förlag försedd med en studiehandledning. Avsikten är att vi efter att nyss ha väckts till insikter inte ska somna om genast. Därför får vi hjälp med att bearbeta frågor och intryck. Makt-havare och vi andra ska inspireras att göra något konkret för att förändra våra åldringars situation till det bättre.

Hjälp till medvetenhet

Anna Bornstein är dock noga med att framhålla att det inte är något krav på uppoffringar hon främst vill förmedla. Nej, det är insikten om hur oerhört mycket vi själva kan få i utbyte genom samvaro med dem

som är i slutet av sitt utåtriktade liv och på väg in i en annan dimension. Och denna dimension, tror hon, kan vi alla bli medvetna om här och nu mitt i vårt aktiva liv. De gamla kan hjälpa oss till medvetenhet; vi behöver inte vänta tills vi själva är åldringar.

ANDLIG EKOLOGI

Sommarkurs där vi upplever naturens krafter och stärker känslan av samhörighet med Moder Jord. Vi besöker flera vackra och kraftfulla platser där vi utför olika ceremonier för att få en fördjupad relation till oss själva, djur, växter, mineral och naturen i stort. Andlig upplevelse förenas med Ekologisk kunskap i syfte att människan skall lära sig leva i balans och harmoni med Moder Jord.

Tid: 24-28 juni. Plats: Kursgård i Värmland. Kursavgift är 1800 kronor.

Information: Centrum för Andlig Ekologi, Box 219, 831 23 Östersund.

Naturväsen – finns dom?

Personer med egna erfarenheter av naturväsen sökes för intervju.

Intervjuerna kommer att ingå i ett projektarbete inom landskapsarkitektutbildningen vid Sveriges Lantbruksuniversitet. Projektet kommer att utmynna i en liten skrift med titeln: "Änglar, devor och naturväsen.....finns dom?" Anonymitet om så önskas. Intervjuerna kommer huvudsakligen att genomföras under sommaren 1991. Är du intresserad av att bidra med dina personliga erfarenheter och upplevelser till detta projektarbete skriv till: Anders Bloom/Madeleine Gelin, Institutionen för landskapsplanering, SLU, 230 53 Alnarp, med en kort beskrivning av dina upplevelser och hur vi kan nå dig.

VATTUMANNEN

FÖRLAG & BOKHANDEL

...är Sveriges äldsta, fristående bokhandel för esoterisk litteratur.

Vi har också ett gott sortiment av tal- och musikkassetter för meditation och avspänning m.m.

Krystaller, halvådelstenar – både oarbetade och som smycken. Slagru-tor, pendlar, tarotkort, zonerapikort.

Datahoroskop och biorytm etc.

Du kan beställa diverse kataloger över bok- och musiksortiment Data-listor över hela vårt boksortiment kan du få mot en mindre kostnad. Beställ i så fall en ämnesområdeslista först. Ur den kan du sedan välja de områden som intresserar dig.

VATTUMANNEN, Box 45096, 104 30 Stockholm
(Drottninggatan 83) 08-10 96 15, 10 69 15

Anna Bornstein har skrivit en bok om att åldras. Genom sitt arbete med gamla har hon kommit till insikt om en annan dimension i livet. Den försöker hon förmedla till läsarna.

NIRVANA

ett i väst ofta missförstått begrepp

Nirvana är en av de mest betydelsefulla idéerna inom hinduismen och buddhismen (fast buddhisterna använder pali-ordet Nibbana). Det kallas ibland "det vindlösa" och är ett tillstånd av fullständig själsvila. För buddhister och inom många riktningar av hinduismen är det slutmålet för mänsklig strävan.

Vår indiske vän Prashant Lal, som bor i Stockholm, förklarar att sanskrit-ordet Nirvana, som består av två delar, nir och vana, betyder *inte i rörelse*. Och det som inte är i rörelse är samsara-hjulet, dvs återfödelseernas kretslopp. Att ingå i Nirvana betyder att inte mer födas på nytt, att vara fri.

Alla de stora avatarerna i Indien har haft insikten att livet innebär lidande, upplyser Prashant Lal. Blott korta tider eller stunder kan människan vara lycklig. Därför är det naturligt att önska sig ett slut på själens plågsamma vandringar och att komma till frid, ro, stillhet: Nirvana. För att kunna nå det målet måste man låta begären slockna. Det tillståndet kan uppnås bara genom meditation, eller yoga. (Meditation och yoga är i själva verket två ord för samma sak: förening med det gudomliga. Meditation är ett europeiskt ord. När en hindu använder ordet meditation, menar han yoga.)

I meditation kan man få klarhet om återfödelseernas kretslopp och livets lidande: intuitivt, instinktivt fattar man att vi försvinner, kommer igen, försvinner, kommer igen... och den insikten leder till frågan: hur skall jag kunna dra mig ur detta tröstlösa livets hjul?

Men det kan också hända att man i meditation får insikten att man har vissa plikter att göra. I så fall måste man gå vidare, utföra sina uppgifter, och Nirvana får vänta. Man föds igen. Men när stora vise, som uppnått samadhi, vilket är ett högt mentalt tillstånd av förening med *Brahman*, har dött, då har de-

ras själ förenats med världssjäl, Brahman. Livskraften har dragits ur kroppen. Återfödelseernas kretslopp har brutits. Själ, som ingått i Nirvana.

Prashant Lal säger att Nirvana inte betyder utplåning av den individuella personligheten eller definitiv död, utan bara att man frigör sig från återfödelse-hjulet. I Nirvana förenas man med den kraft, Brahman, ur vilken man har kommit. Efter att ha ingått i Nirvana kan man återfödas och få nya uppgifter, t ex på andra planeter.

Walther Eidlitz, en europeisk hindu (bhakta), skriver i "Livets mening och mål" (s. 22) följande: "Det oförgångliga, som Buddha talar om, och som inom hinduismen kallas Nirvana, är samma oförgångliga som man inom hinduismen benämner det gestaltlösa Brahman eller Brahman-Nirvana."

Men Nirvana är också ett sinnestillstånd hos levande människor. I "Der Glaube und die heiligen Schriften der Inder" skriver Eidlitz att sanskrituttrycket Nirvana (på pali Nibbana) av Buddha användes för att beteckna de "väcktas" tillstånd och sätt att uppleva verkligheten, men att det inte är någon nyskapelse av buddhismen utan bla flera gånger förekommer i Bhagavad-Gita, där det kallas Brahman-Nirvana (vilket i Nino Runebergs svenska översättning heter Guds Nirvana).

I "Guds lek" (s. 36) skriver Walther Eidlitz att Krishna i Bhagavad-Gita säger att uppnående av det gestaltlösa Brahman*, Brahman-Nirvana, innebär att de omätliga begärens storm upphör att piska, att åtrån efter självisk njutning slocknar. "Krishna karakteriserar den yogi som uppnått detta höga tillstånd och blivit ett med Brahman, på följande sätt: 'Med samma blick betraktar han alla varelser. Han sörjer inte mera, han grämer sig

inte mera. Rofylld är hans ande. Han har blivit (ett med) Brahman'." Men i "Guds lek" (s. 161) skriver Eidlitz också att "till och med den gudomliga tystnad och frid som benämns Nirvana, och som för många människor i såväl väster- som österland framstår som det högsta, bara är det nedersta steget i bhaktis cit-rike."

Walther Eidlitz var en bhakta (anhängare av bhakti-yoga), och en sådan ser inte uppgåendet i Brahman-Nirvana som det slutliga målet. Det gör däremot en jnani (anhängare av jnana-yoga, "kunskapens yoga"). Eidlitz har, trots sitt egenligen sekundära intresse, ägnat denna yogagren ett långt kapitel i "Livets mening och mål". Slutet av detta lyder: "Jnanins atma har nått sitt mål: gudstillhörighetens säkerhet och trygghet. Som en droppe kunskap 'förlorar' han sig nu i det stora kunskaps-havet (Gud). Liket en solstråle, som tillhör solen, upplever han nu solens (Guds) väsen (atma-rama). Han upplever den andliga solens aura, dvs Guds gestaltlösa oändliga Brahman-aspekt. Detta är det yttersta, stora offret på jnana-yogas väg: att atman slutligen — efter att ha erfärut, vem han verkligen är — offerar sig själv, att han uppnår Nirvana, den eviga stillheten, och förlorar medvetandet om sin egen existens. Han har så ingått i det stora Brahman, en liten gnista i en oändlig eld."

Översättaren, Sigvard Sjögren, som gett oss citaten ur Walther Eidlitz skrifter, kommenterar: "Dessa jnanis är alltså buddhisternas motsvarigheter inom hinduismen. Mycket skiljer ju till det yttre: vokabulär, ritualer etc., men det religiösa målet synes vara detsamma."

Det Internationella Sällskapet för Krishna-medvetande, populärt kal-

lat Hare Krishna-rörelsen, är mycket veda-troget.

Deras guru, Swami Prabhupada, har skrivit, som kommentar till en vers i Bhagavad-Gita: "Nirvana betyder avslutande av den materiella livsprocessen. Enligt den buddhistiska filosofin finns det endast tomrum, sedan detta materiella liv är slut, men Bhagavad-Gita lär något annat — det verkliga livet börjar, när det materiella livet är avslutat."

Vaishnavatraditionen, i vilken Hare Krishna-rörelsen ingår, talar om ett aktivt, andligt liv, ett individuellt liv, i umgänge med Herren Krishna, efter uppnående av Nirvana. "I Nirvana råder för individen att aktivt kärleksförhållande till Krishna", förklarar Ajit das, en av de svenska anhängarna av Swami Prabhupada.

Man gör lätt den reflexionen att detta liv i Nirvana har stora likheter med livet i paradiset, så som de kristna föreställer sig det. Ajit das håller med om det, men tillägger att det naturligtvis är mycket svårt att fatta hur ett liv hos Krishna kan vara — fast man talar om ett evigt, lycksaligt, absolut tillstånd. Man tänker sig livet i Nirvana som ett individuellt liv, med variationer, i aktivitet. Men i den andliga världen, i Nirvana, är tid och rum anorlunda än vad vi är vana vid.

Ajit das understryker att det finns litet skilda meningar om vad uppgåendet i Brahman-Nirvana innebär.

I Vaishnavatraditionen tolkar man Brahman som Krishna, vilken är allt. Krishna är det högsta men har tre aspekter:

Brahman, som är den alltgenomträngande, eviga energin, vilken strömmar ut från den personliga gudomens, Krishnas, kropp, *Paramatma*, vilken är den lokaliserade själen, översjäl, som finns i allt skapat, i hjärtat av varje levande varelse, samt *Bhagavan*, gudomens personlighet, som är den högsta aspekten.

Det fullkomliga tillståndet är kärleken mellan den individuella själen, Jivatman, och den högsta själen, Bhagavan. I och med att man når detta kärleksförhållande, blir man ett med Bhagavan, med Gud — kvalitativt sett, men inte kvantitativt sett.

För en bhakta är målet att utveckla kärlek till Krishna. Som en följd av denna kärlek kommer frihet från materiellt lidande, även i

denna värld. Men för en bhakta är inte uppgående i Nirvana, befrielse från återfödelseernas kretslopp, ett mål. Tvärtom ser man den inställningen som i viss mån självisk.

Ajit das upplyser att det finns två riktningar inom hinduismen, vilka är väsentligt skilda från varandra. Det är Shankara-traditionen och Ramanuja-traditionen. De skiljer sig från varandra mer än vad Shankara skiljer sig från buddhismen. Båda riktningarna talar om att Brahman är både personlig och opersonlig, men Shankara anser att den opersonliga aspekten är den högsta och att Krishna och de olika avatarerna är förkroppsliganden av Brahman och underordnade denna. Men inom Ramanuja-traditionen, som Hare Krishna-rörelsen tillhör, är aspekten Krishna (som den levande varelsen aldrig kan bli homogen identisk med) den högsta. Från Krishna kommer Brahman, som är gudomens opersonliga aspekt, precis som solstrålarna kommer från solen. Krishna är energikällan, och Brahman är energin från Krishnas kropp. Denna energi är bla de enskilda atmas, som är evigt individuella varelser och som i sin verkliga natur har ett kärleksförhållande till Krishna.

Inom Hare Krishna-rörelsen menar man att det bortom denna materiella värld finns en andlig, verklig värld, Nirvana. Den materiella världen uppfattar man som bara en förvrängd återspeglning av den andliga världen.

Geoffrey Parrinder förklarar Nirvana så i "Dictionary of Non-Christian Religions" (1971):

"Nirvana: (sanskrit) 'utblåst', 'utsläckt' (på pali: Nibbana). En teknisk term för ett obeskribart sällhetstillstånd som uppnås av upplysta och befriade varelser efter döden. Det användes av jainerna för den plats, 'på universums tak', där de befriade själarna vistas. Det har sagts att det inom buddhismen betyder utslocknande, men det är inte fråga om utslocknande i betydelsen förintelse. Vad som 'släcks ut' är de begär som gör att människorna återvänder till jorden i ett ständigt kretslopp av återfödelse. I buddhistiska skrifter jämförs Nirvana med stillheten uppe på en bergstopp eller med en önskejuvel. Ordet Nirvana återfinns inte i de äldre Vedaskrifterna eller i Upanishaderna, men förekommer i Bha-

gavad-Gita och i Mahabharata och har sedan vanligen använts med betydelsen de befriade själarnas boning i förening med det gudomliga."

I John Fergusons "An Illustrated Encyclopaedia of Mysticism and the Mystery Religions" (1976) sägs om Nirvana bl a följande:

"Buddhisternas tillflyktshamn, bortom alla himlar, ett tillstånd av ousäglig frid, fritt från tidens och rummets värld, fritt från det varande som beror av tillfälligheter, fritt från begäret att vara och från begäret efter det som är, fritt från den mödosamma cykeln av födelse, död och återfödelse, fritt från sinna, fritt från illusion, fritt från alla slags passioner, fritt från allt som är flyktigt och obeständigt. Det är ett tillstånd av befrielse, andlig frihet, sann hälsa, uppgående i det kosmiska medvetandet."

Nirvana är en värld bortom den materiella verkligheten, men också ett sinnestillstånd. Nirvana kan uppnås redan i detta liv: Buddha levde i Nirvana efter sin upplysning.

I "Zen and the Birds of Appetite" (1968) skriver Thomas Merton bl a att Nirvana rör sig om ren närvaro och inte om frånvaro och negation. Han förklarar att buddhistisk upplysning, eller Nirvana, människans högsta mål, fullständigt har missförstått i väst, kanske på grund av att Nirvanabegreppet först nådde väst i översättningar av asketiska skrifter, vilka tryckte på utplånandet av begären och den negativa aspekten av den buddhistiska upplysningen. Merton: "När människan äger kunskap om verklig sanning och kärlek, då förtvinar begärens rötter, eländigheten är slut, och sanningen upplevs i Nirvanas helhet och enkelhet: fullkomligt medvetande och fullkomlig medkänsla."

Mycket mer funnes att säga om Nirvana. Men det som här sagts, bygger på informationer från Prashant Lal, Sigvard Sjögren, Ajit das och Sten Rodhe.

SM

*) I artikeltexten används formerna Brahman och Brahman. De är här samma sak.

Varför drar du upp gäddan, Alf?

Eskil Svensson

Alf Svensson, KdS-ledaren, är enligt ett reportage i AB en passionerad fiskare och han visar stolt upp en fångad gädda. Han bekräftar sin passion när jag ringer honom. Det är roligt att fiska.

—Men vad tror du gäddan tycker?

—Det är omöjligt att få reda på, svarar Alf. Men vi hamnar i en ohållbar situation om vi ger djur samma värde som människan. Det för till vad jag kallar ekofascism. Om en älg och en människa blir skadade samtidigt i en olycka och ambulansmännen ser att människan inte kan klara sig skulle de alltså satsa på älgen därför att den beräknas kunna överleva.

—Du tänker dig inte att de skulle kunna satsa på båda?

—Men om de nu är i en sådan situation att de måste prioritera...

—Medges. Då kan det bli nödvändigt att ge människan företräde eftersom hon antas ha ett högre medvetande och därför lider mer. Men om du tänker dig att det är fråga om att döda för nöjes skull, vi återvänder till gäddan...

—Jag kan inte se att jag dödar gäddan för mitt nöjes skull, jag gör det för att jag fiskar. Det vore ju förfärligt om man slängde bort den.

—Men å andra sidan kanske gäddan hade velat leva...

—Du får nöja dig med mitt svar.

—Du har varit kritisk mot aborter och har väl den inställningen kvar. Får jag fråga dej, hur upplever du den skillnad du gör mellan ett foster som ännu inte har tagit form och ett levande djur?

—För mej har människan ett unikt, absolut värde. Att tillmätta människan ett högre värde än man ger djur anser jag vara en förutsättning för att en demokrati ska

existera och fungera. Utifrån den hållningen måste man värma hela det mänskliga livet från början till slut — också under de första nio månaderna före födseln. Det är inte detsamma som att man har rätt att plåga djur och bete sig oetiskt mot dem.

—Djur har känslor. De upplever rädsla, glädje och tillgivenhet — tycker du inte att de har ett medvetandetillstånd som gör att de borde vara lika skonade som fostret?

—Jag förstår resonemanget rent rationellt. Men då kan man också säga att den som föds förståndshandikappad eller en person som blivit senildement också kan presenteras som en individ likvärdig med djur. Vi hamnar i en ohållbar situation om vi blandar ihop djur och människor.

—Du tycker i allafall att man ska skydda djur från att plågas. Men en krok i munnen på en gädda — är inte det att plågas?

—Vi vet inte om hon plågas. Om vi säger att hon gör det utgår vi från vårt eget sätt att känna.

—Du menar att gäddan enligt din uppfattning inte upplever det så plågsamt att sitta på en krok som det ser ut?

—Det vågar jag påstå att hon inte gör.

—Stöder du dig på bibeln i din inställning till djuren?

—Inställningen från bibeln är ganska entydigt den att människan är skapelsens krona och har ett unikt värde. Men det är nog så att rent rationellt kan man inte komma fram till att människan har ett unikt värde. För att göra det måste man ta till religion och filosofi.

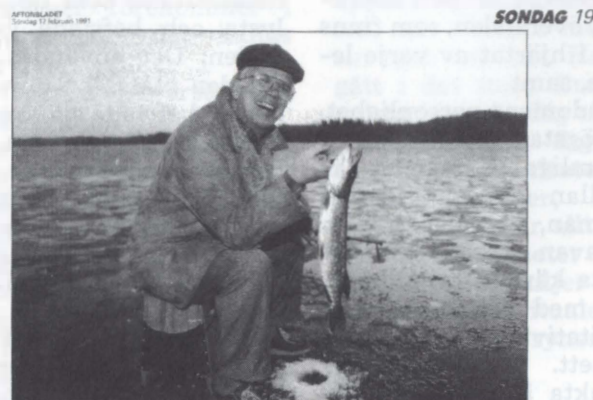
—Vi vegetarianer vill hävda livet som en helig princip. Om du ställs inför det begreppet vad innebär det för dej?

—Då gäller det mänskligt liv.

—Du vill alltså utskilja djuren. De är endast biologiska varelser utan förankring i den högre verklighet som du vill tillskriva mänskligheten.

—Det är rätt.

Ur Vegetar 2/1991.

KdS-ledarens passion är att fiska, skrev Aftonbladet i det här reportaget. VEGETAR har samtalat med Alf Svensson om denna hobby.

Mer av det slaget!

Tomas Löfström

"Att leta sig fram i livssynsdjungeln är inte lätt. Det blir till stor del ett röjnings- eller sorteringsarbete", skriver Sven Magnusson i sin ledare i Sökaren 2/91. "Föreställningar och spekulationer är inte fel. Men man bör inte glömma bort att de är just spekulationer och inte med säkerhet beskriver verkligheten."

Det finns utan tvivel de som anser att Magnusson i egenskap av redaktör för denna "oberoende tidskrift för livssynsfrågor" borde röja och sortera lite mer i det tämligen osovrade material han fyller spalterna med. Själv tror jag att han mycket medvetet följer en annan linje: Sökaren ska vara öppen för presentation och debatt, och det är läsaren själv som får stå för röjningsarbetet - och därvid, om så skulle anses nödvändigt, sortera bort också Sökaren.

Jag tycker i princip att det är en bra inställning. Följden blir dock en till synes okritisk tidskrift som rymmer det mest egenartade stoff - där jag personligen funnit mig alltsämrer tillrätta på senare år i takt med att utrymmet för allehanda new age-flummigheter vuxit på bekostnad av gamla hederliga flygande tefat, telepatiska experiment och orientaliska vishetslärare.

I detta senaste nummer finner jag emellertid en text som jag tyckervisar oss Sökaren när den är som bäst (vilket den oftare var förr): ett udda och fascinerande ämne diskuteras av en författare med djupt engagemang och lagom mycket distans.

Det är Håkan Blomqvist som i en lång artikel byggd på egna erfarenheter och intervjuer grundligt granskar den självutnämnde ufo-experten Sten Lindgren och den av honom ledda Intergalaktiska Federationen (IGF) i Stockholm.

Anrättningen får sin speciella karaktär och krydda av det faktum att Blomqvist själv som tefatsentusiastisk tonåring i början av 70-talet lät värva sig som medlem i IGF. Initierat skildrar han "den värld av mystisk berusning och absurditeter som var vardagsmat i IGF" - en hierarkisk organisation med hemliga ritualer och koder som en annan kritisk avhoppare kallat "en religiös

science fiction Baader-Meinhofliga".

Blomqvist går igenom alla fakta han har om Lindgren, de påstådda tefatskontakterna (200 observationer), myterna om "rymdbröderna", sambanden med Adamskis böcker, beröringspunkterna med teosofin, den mystiska kvinnan "B A" som arbetade på amerikanska ambassaden o s v.

Naturligtvis finner han inga belägg för att Lindgren skulle ha haft kontakt med rymdvarelser. Tvärtom: sektledaren framstår som en fullfjädrad mytoman.

"IGF är ett klart och ganska patetiskt exempel på hur det går när man accepterar påståenden från mystiker och ockultister", skriver Blomqvist. "Det tragiska är att samma schema upprepar sig i dag med nya kulter och sekter. Idealistiska ungdomar dras in i en psykologiskt osund atmosfär med förakt för vetenskap och sunt förnuft."

Kanske kan Blomqvists artikel fungera som en varningsklocka - inte minst därför att författaren vägrar falla i "vulgärskepticismens fälla". Att han tar avstånd från Lindgren och IGF betyder ju inte nödvändigtvis att hans ufo-intresse har dött. Men uppgörelsen med den gamle läromästaren och hans liga är en del av det ovannämnda röjnings- och sorteringsarbetet.

Mer av det slaget i Sökaren, Sven Magnusson!

Ur Sydsvenska Dagbladet
30 mars 1991.

Kommentar:

Osovrat material. Det är inte osovrat.

Okritisk tidskrift. Den innehåller mycket kritik, till skillnad från andra med liknande ämnesval. Jag skulle, som jag gjort förr, kunna räkna upp en rad kritiska inslag under senare år. Men det får vara.

New age-flummigheter. ?

Mer av det slaget. Artiklar som Håkan Blomqvists om Sten Lindgren & Co kan knappast beställas. De kommer när de finns. Och det gör de ibland.

Dikt

Om jag nu inte klär
allt det jag känner i ord,
utan dukar bara med tystnad
på tillitens heliga bord,

Om jag inte söker förklara,
om jag bara är stilla och ser,
om jag kan vänta bara,
livet tar över och ger,

Om jag inte trevar och söker,
dimmorna skingras ändå,
om jag inte är rädd och försöker,
allt är lätt att förstå,

Om jag låter dem falla och ligga
alla bördor jag bär,
upphör att ängslas, önska och tigga,
jag finner att allting är här,

Om jag vågar gå genom grinden
och stiga åt sidan på tå,
om jag bara lyssnar till vinden,
kanske gör du detsamma då.

Åsa Freij

VARAT

Självförtroende
Självmedvetande
Självuppoftande
Självförverkligande
Självvet bort

DET ÄR

Kristina Bryngel

SM

Fall som tyder på reinkarnation

Ian Stevensons forskning

Den amerikanske psykiatern professor Ian Stevenson vid Virginia-universitetet i Charlottesville, USA torde vara världens främste utforskare av fall som tyder på reinkarnation. Tillsammans med kolleger har han undersökt omkring 2.500 fall där barn säger sig minnas ett tidigare liv. Barnen börjar berätta om det föregående livet i 2-4-årsåldern och brukar fortsätta till 5-7-årsåldern, då minnena gradvis börjar avta. I 8-10-årsåldern brukar hågkomsterna av det tidigare livet vara helt borta.

Barnen ger en del upplysningar om den person som de säger sig ha varit tidigare, och med ledning av dessa försöker forskarna hitta en avliden person som svarar mot beskrivningen. Fall där man lyckats, sägs vara "lösta", medan fall där man misslyckats, anses vara "olösta". Bland 856 fall kunde i 576 fall en avliden person påträffas som svarade mot barnets beskrivning av sin tidigare inkarnation eller där barnets beteende eller födelsemärken stämde med den avlidne personen.

I de flesta fall berättar barnet om hur det dött i det tidigare livet. Bland 684 fall nämnde barnet i 494 fall på vilket sätt det hade dött. Bland 536 lösta fall hade döden varit våldsam i 274 fall och naturlig i 262 fall.

Fall som tyder på reinkarnation har påträffats i alla länder där man sökt efter dem. Men de förekommer oftare – eller är lättare att finna – i länder där det finns en stark tro på reinkarnation, såsom i Indien. Detta kan bero på att det är lättare för ett barn att prata om ett tidigare liv i ett land där barnet blir trott än i ett land där de vuxna avfärdar barnets prat som fantasier och kanske ber det sluta med sina "dumheter".

I de lösta fallen ställer forskarna frågan om barnet har kunnat få kännedom om den avlidne på något naturligt sätt. Detta kan

vara fallet när barnet och den avlidne har tillhört samma familj eller har bott i samma by. Många sådana fall finns, men det finns också åtskilliga fall, exempelvis i Indien och Sri Lanka, där båda de berörda familjerna har levt i skilda samhällen utan någon kontakt med varandra innan barnets påståenden började undersökas. I många fall av den senare typen förefaller naturlig överföring av kunskap vara ytterst osannolik.

Nästan alla barn som berättar om ett tidigare liv har ett beteende som är ovanligt i deras familj men som stämmer med vad som är känt om den tidigare personen, såsom fobier, aversioner, speciella talanger, återupplevelse under lek av den föregående inkarnationens yrke eller dödsätt samt att barnet visar tillgivenhet för den avlidnes familj.

Bland 387 barn som sade sig minnas ett tidigare liv, förekom fobier i 141 fall, ungefär lika stor procent i de lösta som i de olösta fallen. Fobierna brukar ha att göra med dödsättet i den föregående inkarnationen. Ett barn som säger sig minnas ett liv som slutade i drunkning, kan ha en stark rädsla för att vara i vatten, och ett barn som minns att det blivit dödat genom en dolkstöt, kan ha stor rädsla för knivar, o s v.

En indisk pojke mindes ett tidigare liv där han blivit mördad nära ett tempel av en barberare och en tvättare. I det nuvarande livet hade han en rädsla för både barberare och tvättare, och han visade tydlig rädsla när han togs till det område i närheten av templet där mordet hade inträffat.

I flera fall har barnet visat sin rädsla innan det börjat prata om det tidigare livet. En flicka i Sri Lanka gjorde sådant motstånd mot att bli badad att det krävdes tre vuxna för att hålla henne. Innan hon började tala, hade hon också visat rädsla för bussar och skrek när hon skulle åka i en. I det liv

hon sedan berättade om, var hon en ung flicka i en annan by. Hon hade gått på en smal väg när en buss kommit på vägen, och hon hade kastat sig åt sidan undan bussen, ramlat i en flod och drunknat.

En turkisk pojke visade en tydlig rädsla för flygmaskiner, redan innan han kunde tala. Senare berättade han om ett tidigare liv där han hade dödats i en flygkrasch.

Fobierna hos dessa barn var ofta bara ett drag bland flera i deras beteende som stämde med de personer som de mindes sig ha varit.

En pojke visade rädsla när poliser var i närheten. Dessutom intresserade han sig för tobak och alkohol, som var helt främmande för hans familj. Pojken mindes ett liv som en man vilken ägnat sig åt hembränning av sprit som själv druckit och rökt mycket. Polisen hade ofta gjort undersökningar i hans hus.

Sådana fobier börjar försvinna när minnen bleknar bort.

En pojke mindes att han blivit mördad av en person, som ännu bodde i samhället. Vid 11 års ålder var han fortfarande rädd för den personen, som han kunde se då och då, men han kunde inte förklara sin rädsla. Två år senare var han inte längre rädd för mannen, men han kom ihåg att han tidigare hade varit det.

Stevenson säger att han aldrig träffat på händelser eller omständigheter i det nuvarande livet som kunnat förklara fobierna hos dessa barn.

Källa: En artikel Phobias in Children Who Claim to Remember Previous Lives av Ian Stevenson i den amerikanska tidskriften Journal of Scientific Exploration nr 2, 1990.

SM

Parapsykologisk forskning vid Princetonuniversitetet

Sextioårige Robert Jahn är Princetonprofessor i ingenjörsvetenskap, specialist på rymdflyg, och forskare med uppdrag från amerikanska rymdflygstyrelsen och försvarsdepartementet. Men han är också parapsykologisk forskare. Som sådan har han dragit slutsatsen att paranormala fenomen finns och kan mätas. *Medvetandet kan påverka materien*, anser han.

Professor Robert Jahns intresse för det paranormala väcktes, när en student för nära femton år sedan vände sig till honom i hans egenskap av dekanus för universitetets ingenjörsvetenskapliga undervisning med en klagan att ingen inom fakulteten ville vara handledare för ett projekt som hon hade att studera psykiska fenomen med hjälp av en viss elektronisk apparat.

Jahn var inte heller intresserad av det udda projektet, men han gick ändå med på att fungera som handledare. Experimentet gick ut på att med tanken försöka påverka utfallet i en slumpgenerator, en apparat som slumpmässigt tar fram en rad händelser. Det som skulle testas var alltså en form av psykikinesi (*mind over matter*).

Apparaten kunde snabbt kasta 200 mynt så att de slumpmässigt föll med "gubben" upp i 50 procent av fallen. Det gällde nu för olika försökspersoner att med tanken inverka på skeendet så att det blev fler - eller färre - "gubbar" än vad slumpgeneratorn normalt åstadkom.

Försök som dessa får lätt ett löjets skim mer över sig, åtminstone i deras ögon som inte tror att tanken kan påverka materien. Men resultaten var anmärkningsvärda. Och medan studentens iver för det paranormala snabbt avtog, ökade professor Jahns intresse. Om det verkligen var så att en människa med tanken kunde påverka materien, var detta en viktig vetenskaplig upptäckt, ansåg han och fann det angeläget att forska vidare och göra ännu mer rigorösa experiment.

Och snart hade Jahn vad han betraktade som starka bevis för psykikinesi.

Men hans forskning gillades inte av alla

på Princeton. De flesta av Jahns kolleger tyckte inte att det var en god idé att göra experiment av det här slaget, i synnerhet inte på det fina Princetonuniversitetet. En kollega uttalade att om han måste tro antingen att fysikens lagar inte gällde eller att Robert Jahn hade blivit snurrig, så föreföll det senare mest sannolikt. Men andra sa att även om de var skeptiska, så var det bra att en erfaren vetenskapsman gjorde det här jobbet.

Sedan 1979 har Jahn och hans medarbetare gjort en massa experiment med psykikinesi i ett speciallaboratorium på Princetonuniversitetet. 33 försökspersoner har exempelvis gjort 750.000 försök där de tänkt att "gubben" på ett mynt skulle falla upp - eller inte göra det - när myntet kastades ut från en slumpgenerator. Resultatet blev att "gubben" föll upp i 100,037 procent av fallen, mot 99,966 procent, när de tänkte att "gubben" inte skulle komma upp. Man kan tycka att skillnaden är försumbart liten, men chansen att den skall inträffa sägs vara 1 på 5.000.

Jahn förklarar att när en försöksperson tänkte att myntet skulle falla med "gubben" upp, så var sannolikheten att detta skulle inträffa inte 50 procent utan 50,02 procent, något som är helt oförklarligt och antyder att tanken verkligen påverkade materien.

Försökspersonerna var helt vanliga människor och inte speciellt paranormalt begåvade. De flesta åstadkom dessa oförklarliga avvikelser från slumpen.

Jahn har också lett andra, liknande experiment med positiva resultat, till exempel ett där man påverkat bollar att falla på visst sätt.

Princetonforskarna har också studerat det paranormala fenomen som kallas fjärrseende. En person har försökt att uppfatta vad en annan person har iakttagit på en viss plats. Resultatet har blivit att försökspersonerna verkligen har vetat mer om de främmande platserna än man kunnat vänta sig, om slumpen gällt. I en del experiment har Jahn själv deltagit. Det har kunnat gå till så att han legat i sin säng och försökt uppfatta vad en kollega till honom sett på en gata i Paris, en stad som Jahn aldrig besökt. I Parisexperimentet, omtalar Jahn, fick han en förmimelse av en krigare i full rustning. Det var inte vad man kunde vänta sig från Paris. Men det visade sig att kollegan stod framför en byggnad tillhörig försvaret, och den var omgiven av statyer som föreställde soldater från skilda perioder, inklusive en i medeltida rustning.

I över ett decennium har Robert Jahn gjort undersökningar av det paranormala, och det har kostat honom en hel del pengar, men knappast gett honom någon ära i den vetenskapliga världen. Många menar att han är en dumskalle. Men Jahn är självständig och står på sig. Han anser att den parapsykologiska forskningen är viktigare än något annat som han sysslat med som vetenskapsman. Den har också gett spänning åt hans liv.

Han är inte godtrogen. Ständigt har han letat efter naturliga förklaringar, men inte funnit några.

Källa: New York Times via New Realities, nr 1, 1991.

SM

New Age-rörelsen

döm den inte efter dess sämsta sidor, utan efter dess bästa

Flera inom New Age-rörelsen säger att mänskligheten nu befinner sig vid en skiljeväg. Gamla tänkesätt måste överges, om vi skall kunna överleva. Och vi håller verkligen på att lämna det gamla och gå in i en ny tid. Det sker ett uppvaknande till nya värderingar, nya synsätt.

Men ännu finns hoten mot mänskligheten: kärnvapen, kemiska och biologiska vapen, miljöförstöring, svält, sociala orättvisor, förföljelser, tortyr, livsstilsrelaterade sjukdomar. Dessa problem är skapade av oss själva, och vi kan lösa dem i vårt inre. Insikten om detta sprider sig. Vi börjar förstå att vi inte kan fortsätta att exploatera naturen utan hänsyn, att fredsskapande förhållanden måste råda överallt, att u-ländernas folk måste få ett bättre liv och att hunger efter makt och rikedom inte får bestämma utvecklingen i något land.

Goda tankar finns hos allt fler - tankar som kan skapa en ny, god tid.

Vetenskap och teknik räcker inte för att lösa mänsklighetens problem. Vi måste höja oss till en högre mental nivå, över själviskheten och girigheten. Vi måste nå ett högre medvetande.

Det finns idag många tecken på förändringar i det mänskliga medvetandet. Om detta kan man läsa i böcker av Marilyn Ferguson och Mark Satin. Miljörörelsen är ett av tidens tecken, liksom *human potential-rörelsen*.

Flera tänkare ser vid tidens horisont, i framtiden, uppstigandet av *en ny mänsklighet*: Det gamla barbariet upphör och ersätts av ett upplyst och etiskt handlingssätt, som skapar en ny jord.

Men allt inom New Age-rörelsen är inte gott. Många som talar rörelsens språk, är inte på våglängd med mål och anda hos dess bästa företrädare. Några är välmenande men naiva och för fram idéer utan förankring i verkligheten. Inom rörelsen finns ytliga,

irrationella och till och med skadliga idéer, produkter och metoder. Önsketänkande, självbedrägeri, dålig logik och pseudovetenskapligt tänkande överflödar. Detta utgör sorgliga karikatyrer av den riktiga, goda New Age-rörelsen.

Den sämre sidan uppkommer genom att en del människor är verklighetsfrämmande drömmare, som brister i kritisk och analytisk förmåga och ger sig hän åt irrationella föreställningar. Medan New Age-rörelsen alltså verkligen utgör ett hopp om en ny, bättre värld, bär den tyvärr också fram en massa värdelöst nonsens. Så en kritisk granskning behövs.

Det finns inom New Age-rörelsen gott om folk som är uppriktiga idealister med goda idéer, hängivna sina ideal, och som arbetar på ett bra sätt för att förbättra världen.

Här är några av rörelsens goda inslag:

Intresse för miljön med protester mot allt som förstör den.

Intresse för förnybara energikällor och för att inte skadligt exploatera jordens resurser.

Intresse för naturlig och näringsriktig föda och en hälsosam livsstil.

En holistisk syn på människan, där kropp och själ ses som en enhet och människan ses som en del av miljön. Inom holistisk hälsovård behandlas inte bara en specifik sjukdom, utan hela människan. Den enskilde har ansvar för sin egen hälsa. Ökat intresse för vegetarisk hälsokost.

Strävanden efter etik inom affärsvärlden: nyttiga varor och tjänster, trivsel för de anställda, som kan utveckla och förverkliga sig själva på arbetsplatsen.

Intresse för ny andlighet i stället för traditionell religiositet.

Intresse för personlig utveckling och tro på människans stora inre resurser.

Intresse för ny livsstil.

Till den nya tidens uttryck kan man också räkna omvandlingen i Östeuropa och Sydafrika, även om detta inte brukar betecknas som New Age.

Man ser överallt tecken på att en ny mänsklig kultur börjar spira, präglad av mer kärlek och visdom än tidigare kulturer. Mänskligt tänkande och mänsklig strävan förändras på många områden. Men förvandlingen sker långsamt, och bakslag är att vänta.

Många tecken pekar i alla händelser framåt mot en ny tid.

SM

Ovanstående är inspirerat av en artikel av John White i den amerikanska tidskriften *New Realities*, nr 1, 1991; artikeln är ett utdrag ur Whites bok *The Meeting of Science and Spirit: Guidelines for a New Age* (Paragon House).

SM

Ökulta seminarier

ÖKULTA SEMINARIER, FÖRELÄSNINGAR OCH KURSER KOMMER ATT HALLAS I STOCKHOLM INOM KORT

Det gäller ren andlig utveckling utan någon som helst anknytning till religion eller ökulta sekter. Du själv och ditt horoskop ligger till grund för din andliga utveckling.

Anmäl ditt intresse omgående så får du gratis programmet. Helgkurser (20 tim) 1500 kr.

Vandir

c/o Fornhed
Stagnelustvägen 26
112 59 STOCKHOLM

Visioner

På Stefan Edmans Vårforum i Kronoberg fick jag lyssna till Maria Eggers från Basel i Schweiz. Hon lever i en kommunitet — från början katolsk, men nu ekumenisk — som är grundad på tankar och visioner av Pierre Teilhard de Chardin, fransk jesuit och världsberömd paleontolog. I sin mest kändabok *"Fenomenet människan"* (1956) har denne tänkare försökt att i en enhetlig åskådning förena den biologiska utvecklingsläran med den katolska tron. Att Maria lyckades levandegöra hans tankar så väl tror jag beror på att hon delar dessa och försöker leva i samklang med dem.

Allt som lever strävar från det enkla mot det komplexa, säger Teilhard, och mot större och djupare medvetenhet. Inom evolutionen råder en lagbundenhet, och människan har nått den punkt då hennes fysiska gestalt är färdigbildad. Utvecklingen fortsätter nu på ett andligt plan, och för den har människan ansvar. Jorden själv är en levande organism, menar Teilhard de Chardin. Början och slutet är Kristus, och människosläktet är nu på väg att bli Kristi kropp. Skapelsen ligger i födelsevårda. Vi människor känner — eller börjar att känna — hur vi växer ihop, och nya sinnen kommer att utvecklas hos människosläktet. Vi börjar känna vad som gör ont på andra ställen på jorden och handla därefter. Krig och hunger blir omöjliga då. Vårt sinne för jorden kommer att skärpas. Vi ser att den är en planet och iakttar dess ställning i Kosmos, vilket leder till kosmiskt medvetande. Slutligen utvecklas Kristussinnet och sinnet för meningen, som gör att vi också förstår det onda. Än har vi inga svar.

Om människosläktet är på väg att bli Kristi lekamen och vi själva har ansvar för detta, menar man inom den kommunitet som Maria Eggers tillhör, måste vi människor gå in i konflikter för att lära känna varann, ta upp spänningar men också försöka lära oss tolerans och öva oss i en äkta och djup demokrati, där allas åsikt är viktig. Då kommer vi också nära det som är mörkt i oss själva. — Var ligger min rivalitet? Var har jag mitt maktbehov? blir frågor vi ställer. Kärleken till fienden måste tas på allvar, för också vår fiende har en gudomlig kärna. I denna livsåskådning finns plats för vrede och konflikt men också för positiva tankar och känslor. Maria Eggers nämnde i detta sammanhang Robert Müllers bok *"Planet Verhoffnung"*, tillägnad Dag Hammarskjöld.

Det största bidrag till människosläktets utveckling som den enskilde kan ge, menar Teilhard de Chardin, är att låta sig förvandlas. Den största synden är att våga växa till en hel person. Därför måste vi omforma de mänskliga rättigheterna så att vi skaffar rum för individernas frihet. Vår plikt som människor är att bli vuxna och ta ansvar för utvecklingen, att bli starka och modiga.

Under denna vinter har jag "hittat" några böcker som handlar om människosläktets andliga — eller själsliga — evolution, vilken bara kan komma till stånd om individen lär känna sig själv. Jag har läst *"Den smala vägen"* av den amerikanske psykoanalytikern M. Scott Peck med stor uppmärksamhet och igenkännandets glädje. Den handlar om kärlek och sanning och modet att utvecklas, om självdisciplin och hälsosam förtvivlan, om att våga vara sig själv och att våga förlora. Genom sin bok *"Kärlekens bödel"* (Bonniers 1990) har Irvin D. Yalom låtit mig veta hur tungt, men också hur glädjefyllt en kärleksfull psykiaters arbete är. Han gör det genom att presentera ett fåtal utförliga patientbeskrivningar på ett kunnigt och samtidigt roande sätt. På inrådan av en recensent vid Sveriges Radio har jag nyligen inköpt Aron T. Becks *"Bara kärlek räcker inte"*, som fick mycket beröm. Den ligger och väntar tillsammans med Piero Ferruccis *"Bli den du är"*. Om psykosyntes — en metod för själslig utveckling (Hagaberg 1987).

Dessa böcker och många fler vill visa oss att vår uppgift är att förvandlas.

Mänskligheten befinner sig mitt i ett evolutionärt språng, skriver M. Scott Peck. Om vi lyckas eller inte lyckas med det språnget är vårt personliga ansvar.

Birgit Cars

En mystisk upplevelse

Sommaren 1963 blev John White deprimerad. Han tänkte till och med på självmord. 24 år gammal hyste han djupa tvivel på livets mening. Han hade sedan barndomen haft frågor om Gud och livet som aldrig blivit besvarade. I december, medan han tjänstgjorde vid amerikanska flottan, hade han en plötslig mystisk upplevelse. "Jag förlorade all känsla av att vara ett separat, individuellt jag", berättar han. "Mitt medvetande var ett med hela kosmos." Upplevelsen varade bara några minuter och inträffade efter ett samlag. "Jag blev klart medveten om närvaron av Gud, som var den skapande och upprätthållande grunden för allt som fanns. Jag upplevde en djup känsla av det gudomliga i det innersta av kosmos. Den mystiska upplevelsen förändrade Whites liv i grunden. Den löste inte alla hans problem, men gav honom ett nytt perspektiv på livet och spred klarhet över tidigare obesvarade frågor. Han ser upplevelsen som ett direkt svar på sin förvirring och sitt inre lidande.

John White är en i Amerika känd New Age-skribent.

Källa: *New Realities*, nr 1, 1991.

Ett fragment är jag
av livet självt
som frukten är en del av trädet
Fel jag fattar mig
som ett ting i sig
och glömmer jord och rot och stam
ur vilka jag en gång sprang fram

Åsa Freij

Lärar om eld och nummer, hjälpare och magi

Nils-Olof Jacobson

I Sökaren och Energivågen har vi det senaste året kunnat läsa stora annonser om "Eldens lära". Man annonserar om märkliga örtmediciner med anor från antiken, om kurser och böcker. Den ledande "eldens lärare", en man från Jugoslavien vid namn Raul Amon, har hållit flerkurser i Sverige. Han står också som författare till två böcker jag har fått att läsa.

Ditt öde enligt eldens lära i två band på tillsammans 266 sidor är utgiven av Centret för Eldens lära, c/o Zora Novak, Mossvägen 34, Järna. Boken har undertiteln "Hur du upptäcker dina dolda talanger och undanröjer hindren på livets väg".

I förordet betonas att boken inte är en orientering om hela Eldens lära. I så fall "skulle bara förordet behöva vara flera hundra sidor långt". Boken vill i stället visa hur läran praktiskt användes för självkännedom. Enligt Eldens lära finns hos människan tolv grundkvaliteter: Eros, glädjen, känslomheten, kärleken, jämvikten, lagbundenheten, progressiviteten, rådheden, stabiliteten, gestaltningsförmågan, rörligheten och samspelet. "Dessa kvaliteter bestämmer en människas födelsestid. Den kvalitet som är renast i en människa bestämmer året, och den som löper störst risk att smutas ner bestämmer månaden." Det finns ett schema enligt vilket man kan se sin års- och månadskvalitet. Utifrån detta får man en beskrivning av dels sina starka sidor (året), dels de svaga (månaden). Detta ger grundlag för en beskrivning av personlighet och benägenhet för svagheter och sjukdomar. Ytterligare nyanser får man genom att numerologiskt beräkna detaljerna i födelsestiden: veckodag och tid på dygnet, samt även platsen. Resultatet blir råd om livsföring och val av läkemedel och läkemetod vid sjukdom. Detta avhandlas

närmare i den andra boken, *Läkekonst enligt Eldens lära*, 135 sidor, samma förlag.

Eldens lära har också en rad särskilda meditationsmetoder och en rörelsemeditation som kallas eldens dans. Det finns en rad örtteer som bereds ceremoniellt, vilket bara kan göras av den som genom studier och examen har uppnått grad av "eldens lärare". Ett par örtblandningar kan dock göras av vem som helst. Enligt uppgift har Eldens lära blivit mycket uppmärksammat i Jugoslavien. Raul Amon framträder återkommande i TV där, och en del av örtteerna utvärderas medicinskt, tydligen med goda resultat.

Vad kan man då säga om det hela? Jag har försökt analysera mig själv enligt böckernas beskrivningar, men resultaten är högst motsägande och svåra att få ihop till någon helhet. En del påståenden sättnar ju, men det gäller nog vilket system man än tar... Jag har i varje fall för min del inte fått någon "aha-upplevelse" av dessa försök, snarare mystifikation.

Enligt Eldens lära kan alla sjukdomar, oavsett symtombild, delas in i tre grupper. Förvärvade sjukdomar framkallas på något sätt genom levnadssättet. Ödessjukdomar har med karma från föregående liv att göra, och anfallssjukdomar orsakas av något som är främmande för människan. Man talar om "demoner" men betonar att därmed inte avses andar eller spöken, utan sådant som i vid bemärkelse är främmande eller onaturligt för människan. Genom beskrivningen av de olika kvaliteternas styrkor och svagheter kan man avgöra till vilken grupp en sjukdom hör, och väljer behandlingen därefter.

Oktober 1989 deltog jag i en kurs som Raul Amon höll om läkekonsten enligt Eldens lära. Ett dussintal deltagare med va-

rierande bakgrund, de flesta terapeuter inom alternativmedicinen, hörde honom föreläsa i två dagar. (Det är materialet från den kursen som nu har kommit i bokform.) Jag blev mest intresserad av några olika meditationsmetoder, som var nya för mig, och bestämde mig för att börja öva. Första morgonen efter hemkomsten satte jag mig alltså att meditera enligt Eldens lära. När jag hade rest mig från stolen och gått ett par steg högg det till i ryggen. Jag fick ett rejält ryggskott som besvärade mig flera veckor och krävde flera besök hos chiropraktor innan jag var återställd. Om sjukdomen var förvärvad eller orsakad av ödet lyckades jag inte utröna; just då misstänkte jag närmast någon illvillig demon... Det smärtsamma sammanträffandet ledde i varje fall till att mitt intresse för övningar enligt Eldens lära avtog betydligt.

Eldens lära ger en variant av numerologi. En annan ger Annika Langlé i boken *Numerologi - en esoterisk kunskapsväg* (Energica, 208 sidor).

Numerologi innebär att man enligt ett visst system reducerar siffrorna i födelsedatum till ett ensiffrigt tal. Boken beskriver även hur man omsätter bokstäverna i namnet till tal. T o m de fyra sista siffrorna i vårt svenska personnummer används. Resultatet blir en lång rad olika aspekter på personligheten: livsväg, motivation, inre jag, totaljag, vuxenkraft, karma, drivkraft, nycklar, inre och yttre perioder.... det skulle behövas ett smärre datorprogram för att hålla reda på allt. Det är väl bara en tidsfråga tills sådana kommer - datorutskrivna horoskop finns ju sedan många år.

Man kan använda personlighetsanalys enligt astrologi, Eldens lära eller numerologi som sällskapslek eller tidsfördriv. Man kan också ta något av dessa system på allvar,

som hjälpmedel att få ordning och struktur på tillvarons förvirrande mångfald, som metoder att sortera kunskaper och intryck i ett överskådligt mönster. Var och en får ju själv avgöra vilken nytta man kan ha av sådana metoder, och välja den som passar.

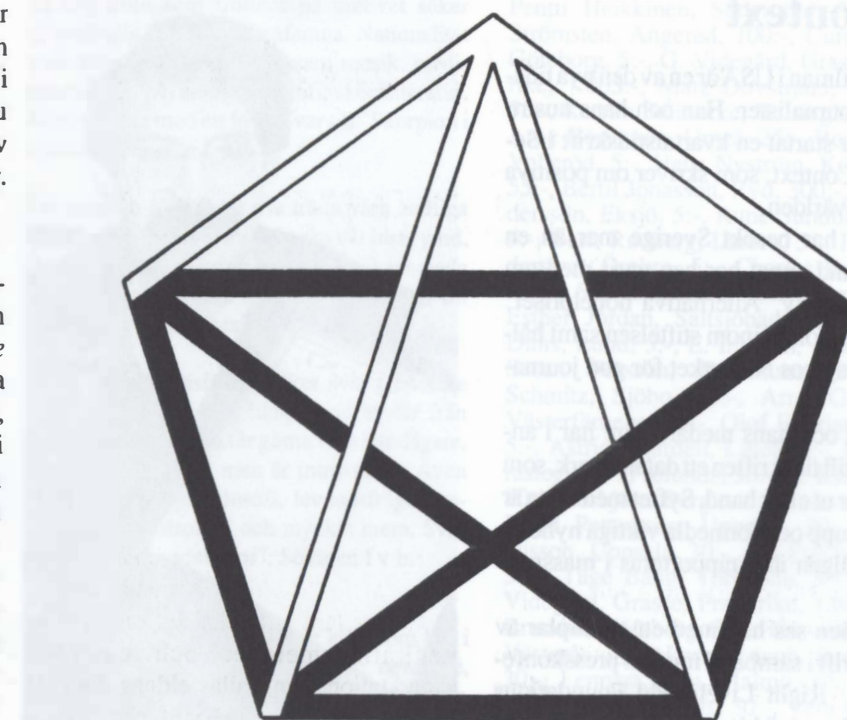
Andar och hjälpare

Margit Sandemo är en norsk författarinna, mest känd för den långa romanserien *Sagan om isfolket*. Hon har skrivit *Vi är inte ensamma*, "En samling berättelser om våra osynliga hjälpare" (Boknöje AB, Helsingborg, 192 sidor). Hon hade skrivit i en norsk veckotidning om hjälp från "andra sidan" och bad läsarna berätta om sina upplevelser. Det är en samling enkla berättelser på vardagsspråk om vad som kallas följeslagare, skyddsänglar, andliga ledare eller hjälpare. Berättelserna visar hur olika dessa kontakter kan te sig och hur människor i alla åldrar och samhällsskikt upplever dem. Boken har inget vetenskapligt värde och gör inte anspråk på det heller, men är i all enkelhet ändå läsvärd. En svensk läsare kan jämföra den med Gunnar Hillerdals *Så ger sig Gud tillkänna* (Proprius 1988), som beskriver liknande upplevelser ur ett bredare perspektiv. Han tar också upp mystik och visionära upplevelser.

Ett annat perspektiv på "hjälpare" ger Sanaya Roman och Duane Packer i sin bok *Kanalisering*, "Hvordan du möder din indre guide" (Borgens Förlag, Köpenhamn 1990, 238 sidor). Originalet kom 1987.

"Kanisering" är ju ett känt fenomen som har diskuterats en hel del i Sökarens spalter. Det innebär att uppleva inspiration och ledning från personliga väsen på "andra sidan". Kända exempel är Edgar Cayce, Paul Solomon, Jane Roberts (Seth-böckerna), *A Course in Miracles*. I Sverige finns till exempel Doris Ankarberg. Den vanliga förklaringen till kanalisering är att man upplever en form av personlighetsklyvning och bara pratar med en aspekt av sin egen personlighet.

Det här är en typisk amerikansk "Gör det själv-bok". Roman och Packer har båda lång erfarenhet av kanalisering, och här lär de ut hur man gör. Boken sägs vara dikterad av deras ledare, som ger precisa instruktioner om hur man försätter sig i ett självhypnotiskt tillstånd och etablerar kontakt med sin ledare. De beskriver också hur man kan använda kontakten till att i olika avseenden förbättra livet, och man får exempel på andra upplevelser.

Pentagram enligt Denis Lindbohm

Så vitt jag vet finns boken inte på svenska, men danskan är lättläst. Jag läste den fascinerad. Jag har läst flera böcker om kanalisering förut, men ingen som verkat så klar och praktisk. Jag gjorde övningarna. De fungerade faktiskt. Något hände. Jag vet inte om det är fråga om en form av personlighetsklyvning eller en verklig kontakt med någon från en annan livsnivå. Men det spelar kanske inte så stor roll. Kanalisering kanske bara är ett tillstånd av förändrat medvetande - men det kan läras och användas i kontrollerade former. Det här är den bästa lärobok i ämnet jag har sett hittills.

Magi

Ett annat sätt att behärska en del av livet skildrar Denis Lindbohm i sin 43:e bok från 1969. Den heter *Den magiska gåvan* (Psi-Cirkeln's Förlag, Malmö, 120 sidor). Denis har behandlat magi i flera av sina tidigare böcker, senast i *Pentagram - Maktens portal* 1988, där han beskriver magiska ritualer. Här ger han flera, och skriver mer om den "magiska världsbilden".

Denis menar att magi är en kraft som finns, tillgänglig för alla som har tillräcklig

kunskap. Han jämför med elektricitet: "Det kan sägas att före upptäckten av elektriciteten fanns den inte; den existerade inte enligt mänskligt vetande. Man måste ha rätt sorts tänkande för att få den verkliga, för att förverkliga den.

Samma gäller för magin. Den finns inte om man inte förverkligar den. Den kan bara göras verklig genom rätt sorts tänkande, den sorts tänkande som är rätt sort för magin.

Denna bok skildrar den sortens tänkande som bringar magin att bli verklighet".

Denis resonemang anknyter till engelsmannen Batcheldors gruppförsök med psykikinesi och till Örjan Björkhems "Praktisk parapsykologi". Det handlar om att utvidga sin "händelsehorisont", att ge sig hän, att låta sig övertygas om att paranormala eller magiska fenomen är både möjliga och troliga. Först då kan de förverkligas som något mer än sällsynta oförklarliga händelser. Då kan de bli ett "normalt" inslag i vardagslivet.

Så många spännande parallella världsbilder det finns att ta ställning till! Tänk om de ger tillgång till lika många parallella världar?

In Context

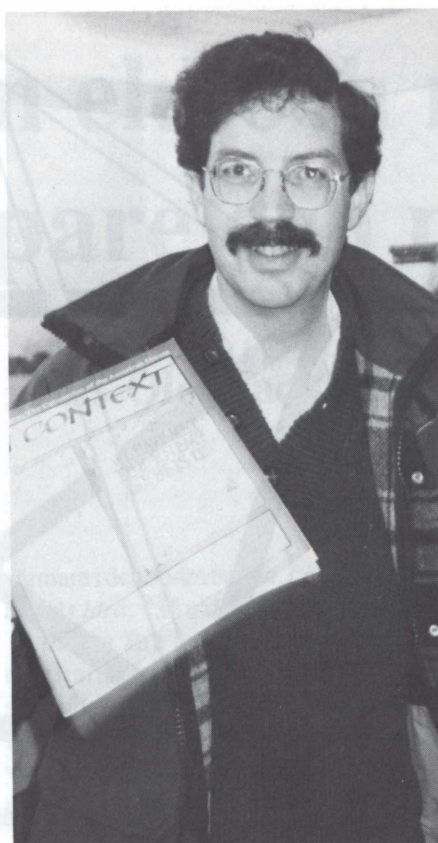
Robert Gilman i USA är en av den nya tids-
alderns journalister. Han och hans hustru
Diane har startat en kvartalstidskrift i Se-
attle, In Context, som skriver om positiva
projekt i världen.

Robert har besökt Sverige mer än en
gång, bland annat har han varit med om
utdelningen av "Alternativa nobelpriset"
och träffat folket inom stiftelsen samt hål-
lit föredrag hos Nätverket för god journa-
listik.

Robert och hans medarbetare har i an-
slutning till tidskriften ett datanätverk, som
de bygger ut efter hand. Syftet med detta är
att spåra upp och förmedla viktiga nyheter
som vanligen inte rapporteras i massme-
dia.

På bilden ses han med ett exemplar av
sin tidskrift i samband med en presskonfe-
rens på Right Livelihood Foundations
(som delar ut "Alternativa nobelpriset")
nya kontor i Stockholm.

Åsa Freij

Asatro

Om man betalar in 80 kronor till postgiro
21 18 69—3, kan man få 60 sidor frågor om
asatro. Så står det i en informationsfolder
från Eriksgildet med adress Brevia-Box
629, 114 21 Stockholm. Man får väl förut-
sätta att det är några svar man får också.

Några av frågorna: Vad innebär det att
vara asatroende? Hur blotar man? Varför
är det bättre med flera Gudar än en Gud?
Vilken är kvinnans ställning i asatron?

Det står i foldern att asatro inte är en tro,
utan i stället ett sätt att relatera till sig själv
och sin omvärld, att Asa betyder livskraft
och att vara asatrogen är att vara trogen de
livgivande krafter som finns inom oss själ-
va, inte att underkasta sig en makt.

Det låter ju mer intressant än att återgå
till gamla myter och sagor, och vilda seder.

Eriksgildet vill inte omvända folk till
någon avvikande kult, utan inspirera män-
niskor till att leva enligt deras egen inner-
sta natur.

Åsa Freij

"DEN MODERNA MÄNNISKANS BIBEL"

av William George, pseudonym för Bo Nessling (f. d. tidskriften Astrolo-
gen/Hela Livet!). 303 sidor, inbunden med styva pärmar och författarens
målning på framsidan.

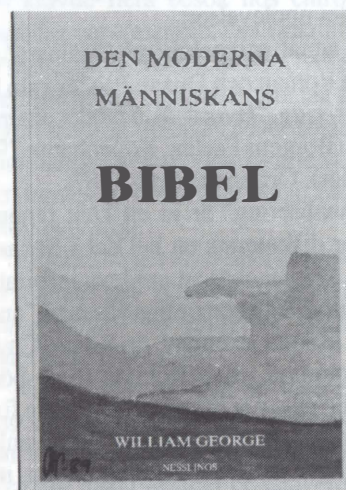
Boken är på svenska, en äktnordisk modern reinkarnationstolkning av
evangeliumen tillsammans med en del av författarens egna reinkarna-
tionsminnen.

Boken är tänkt att kunna utgöra en länk mellan den gamla kristna barnatron
och den vuxnes sökande efter en djupare livsfilosofi med reinkarna-
tionstänkande.

Som en sökare uttryckte det när hon läste boken: "Äntligen något för den moderna människan, som önskar
kunna förena innehållet i Bibeln med sitt liv här och nu!"

Boken erhålles genom att sätta in 250:- på bg 298-9374 eller pg 636605-8. Priset inkluderar porto, emballage
och moms. Betalningsmottagare: Bo Nessling. Skriv på talongen ditt namn och adress och "Den moderna
människans bibel/S":

Bo Nessling, Runröstargatan 2, 253 61 Helsingborg
Tel: 042-296331

Brist på andligt liv sjukdomsorsak

En svensk läkare, Jan Lidbeck, har fäst
uppmärksamheten på vad ett andligt liv
betyder för hälsan. Han menar att det är
viktigt att inse människans andliga behov
och räkna med dem i behandlingen av
sjuka och att också erkänna sinnet möjlig-
heter att påverka hälsotillståndet. Han har
skapat en klinik som framför allt tar hand
om patienter med den nya sjukdom som
håller på att upptäckas och erkännas i
västvärlden; den kallas "den stora trötthet-
ten" och kännetecknas av en mängd diffu-
sa symptom, som skolmedicinen inte kan
finna orsaker till. Lidbeck menar att sjuk-
domen beror på fel levnadssätt, nämligen
ett alltför materialistiskt, utåtriktat och
pressat liv utan att behoven av djup och
mening tillfredsställs.

På sin klinik lär Lidbeck människor att
hitta sin inre skapande och läkande kraft
samt vägar att tillfredsställa de djupare
behoven.

Åsa Freij

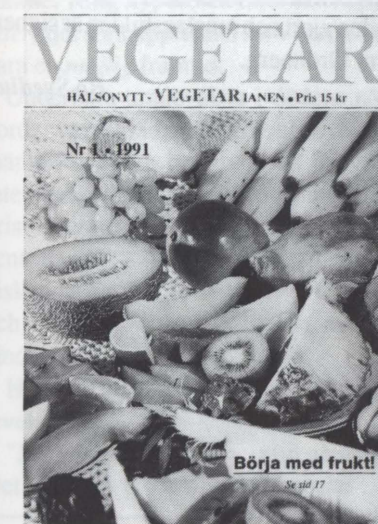

Foto: Eskil Svensson

Läs VEGETAR även DU!

VEGETAR är Svenska Vegetariska
Föreningens tidskrift för vegetarisk livs-
förelägg. VEGETAR har artiklar, recept,
produktinformation, annonser mm, som
vi, med hänsyn till vår målsättning, kan
stå för. Utkommer med 6 nr per år.

Prenumerera eller bli medlem för 100
kr/år. Sätt in beloppet på Pg 1702-0,
ange namn, adress, tel och gärna var
Du såg denna annons.

Kontakt

Gåvor

32-årig kille som tröttnat på utelivet söker
självständig kvinna att omfamna. Nationalitet
utan betydelse. Mina intressen: musik, medi-
tation, djur, psykologi, filosofi, skönlitteratur.
Skicka gärna med ett foto. Svar till "Skorpion i
Malmö", Sökaren f v b.

Du sensible sökare låt oss träna våra andliga
muskler. Vi hjälps åt att utforska vår inre rymd.
Önskar en nära relation, men även likasinnade
vänner, som vill odla själ och mark. Svar till
"Hälsomedveten 40-talissa", Sökaren f v b.

Tjej i Stockholmsförort söker svar från kille
född på 30-talet, som liksom jag avstår från
köttmat och röka. Du får gärna vara hundägare,
har själv inte hund, men är intresserad. Även
musik, psykologi, filosofi, levnadsfrågor, re-
inkarnation, astrologi och mycket mera. Svar
till "Enkla levnadsvanor", Sökaren f v b.

Tjejkompisar sökes av 21-årig kille som bor i
Huddinge (Stockholm). Intressen: new age,
badminton, innebandy, pingis, akustisk gitarr,
frigörande andning, sång, renare värld m m.
Skriv svar med tel.nr. till "Tomten", Sökaren f
v b.

32-årig kille intresserad av religion, filosofi,
fysik, konst, Jung, meditation, G.D., R.C. söker
vänner i Stockholm och Göteborg som är in-
tresserade av kollektivt boende, utifrån ovan-
nämnda intr. Svar till "Horus", Sökaren f v b.

Kvinna söker man. "Tjej", ca 40, med skapande
yrke och livsåskådningsintresse söker manlig,
mogen men ungdomlig vän. Svar till "Gemen-
sam utveckling", Sökaren f v b.

Pris för kontaktannonser 50 öre per ord + 5:-
i eftersändningsavgift, dock tillsammans minst
15:-. Moms inräknad.

Pentti Heikkinen, Södertälje, 55:-, Sylvi
Strömsten, Angered, 100:-, Curt Wicktor,
Göteborg, 5:-, G. Videgård, Grasse, Frank-
rike, 1.005:-, Matz Dovstrand, Göteborg,
55:-, Kerstin Stålnacke, Helsingborg, 100:-,
Arne Börjesson, Umeå, 25:-, Roy Wändel,
Veberöd, 5:-, Hanz Nyström, Köpenhamn,
55:-, Bertil Jonasson, Ryd, 300:-, Tilly An-
dersson, Eksjö, 5:-, Rune Sundblad, Storå,
5:-, Berit Rudberg, Lärbo, 5:-, Ingrid An-
dersson, Örebro, 5:-, Charles Borg, Göte-
borg, 5:-, Birgitta Bülow, Älmhult, 5:-,
Esther Jordan, Saltsjöbaden, 20:-, Maria
Dinis, Lund, 5:-, E. Inkinen, Järfälla, 20:-,
Susan Persson, Eskilstuna, 5:-, Edith
Schmitz, Sjöbo, 55:-, Arne Gustafsson,
Västerfärnebo, 25:-, Olof Egerland, Solna,
5:-, Astrid Mjardell, Luleå, 5:-, Pedro Be-
rastegui, V. Frölunda, 30:-, E. Kruse, Höör,
80:-, Torbjörn Berglund, Huskvarna, 30:-,
Bernt Pettersson, Uppsala, 80:-, Tommy
Olsson, Uppsala, 30:-, Alf Forsén, Sävsjö,
30:-, Tage Bång, Töreboda, 30:-, Gunnar
Videgård, Grasse, Frankrike, 1.000:-, Inga
Brundin, Göteborg, 80:-, Harvinder Singh,
Västerås, 20:-, Lars Skough, Kristianstad,
30:-, Lennart Palm, Malmö, 30:-, Sigvard
Strandberg, Västerås, 30:-, Vera Österlind,
Stockholm, 30:-, Edith Schmitz, Sjöbo,
30:-, Margareta Perlehill, Kvidinge, 30:-,
Hjalmar Kehlmann, Farsta, 180:-.

Hjärtligt tack!

Några av ovan nämnda gåvor skulle ha
redovisats tidigare, men papperet med an-
teckningarna hade ramlat ned i fel låda...
Jag ber om ursäkt för detta!

SM

Biorytm

Din biologiska klocka

För 50 kr får Du Ditt biorytmschema och
intressant läsning om svängningarna i Ditt liv.
Sänd 50 kr, namn, adress och födelsedag
till pg 491 24 11-8, ©"Visibel", Box 17001,
402 61 Göteborg

PYRAMIDEN SOM LEVANDE ENERGIKÄLLA!

Pyramidkunnande på ett helt nytt sätt, pyramidhealing över dimensionsgränserna.

Upptäck nya världar både inom och utom ditt innersta väsen.

Välkommen att uppleva allt detta, på ditt sätt, i din takt och med din egen vilja.

För upplysning: kontakta

Mikropyramidcenter

Västra vägen 5 A

582 34 Linköping

Tel. 013-14 99 55. Tel.tid Måndagar 14.00-18.00

Tyst erfarenhet

"I vår tid ter sig allt andligt liv hjälplöst och en smula barnsligt och valhänt. Och sen sa han att han trodde att det var Novalis som sagt (hur var det nu?) att varje bildningsgrad börjar med barndom och att den högst bildade jordiska människan är så likt ett barn. I vår tid, sa han, kan bara det yttre, allt det tekniskt-materialistiska vara fulländat och se vettigt och vuxet ut. Felet är bara att det är så fulländat att det är dömt att dö, kanske genom att förgöra sig själv, sa han och tystnade och såg mot dörren."

Ovanstående utdrag ur "Kammarorgel" av Walter Ljungquist skulle kunna stå som motto för den bok *Tyst erfarenhet* — om intuition och sinnlighet i en teknikpräglad kultur (Carlssons förlag) som Oscar Öquist skrivit och som nu ligger på bokhandelsdiskarna.

Temat på denna livsbejakande, ljusa och positiva bok, *t y s t e r f a r e n h e t*, ger oss anledning att associera till det vaga, svaga, mångtydiga, till aningar, infall, felsägningar, vittringar och vibrationer, de signaler som får oss att förnimma också det vi inte vet! De värderingar vi tyvärr håller oss med i vårt samhälle är sådana att den mjuka erfarenheten sällan får möjlighet att göra sig gällande: intuition, sensibilitet, konstnärligt skapande, en knapp förnimbar känsla av att...

"Skälet till att jag skrivit denna bok", skriver författaren, "är rädsla. Jag är rädd för vad en ny teknik gör med människan. Djupt inne i mig växer en känsla att vi i vår teknikberusning riskerar att förlora vår finaste resurs, förmågan att uppfatta och reagera på svaga stimuli."

Författaren varnar för effekten av ett reduktionistiskt/materialistiskt tänkesätt och häcklar den teknik och mekanik som tror sig kunna göra allt märkbart. Vi kan inte, menar han, avtäckta naturens innersta hemligheter, utan det är i stället så att utan obestämtheten och oregelbundenheten och hämningen når inget konstverk sin storhet. All konst hämtar sin lyskraft ur en pool av kaos, där tusen möjligheter ligger förborgade.

Den tekniska utvecklingen påverkar alla områden av mänskligt liv. Att förstå, utnyttja och styra tekniken borde därför vara en av de viktigaste uppgifterna i politiken. Annars är risken stor att vi blir de tekniska systemens fångar i stället för deras herrar. Vi behöver både fantasi och insikt om hur tekniken samspelar med samhället i stort.

Oscar Öquist har tidigare varit psykolog på länsskolnämnden i Nyköping. Han är numera projektledare för den nationella utvärderingen i grundskolan. 1983 publicerade han "Se världen som den är". Foto Gunnar Svedlund.

Helt naturligt, bland annat på grund av författarens yrke, handlar en essä om skolan och — den tysta erfarenheten. Även denna uppsats inleds med ett citat, nu av Cyril Barrett: "Teaching is parasitic on learning." Med stillsam humor karaktäriserar Öquist skolan som en plats som präglas av en syn på kunskap som tillförs och konsumeras enligt principen "ju mer desto bättre". Men han menar att det inte är ur fakta utan mening som hjärnan får sin näring. Om skolan i stället för faktaförmedling tränade eleverna att urskilja kvaliteter, t ex se vad som är viktigt och oviktigt, vad kärnan är i ett budskap, vad som är rätt, vad som är heligt och lära eleverna att ge akt på och bearbeta svaga stimuli, skulle vi utveckla deras kunskaper och lära dem att känna efter och ta fasta på aningar och infall.

Öquist avslutar sin bok med att uttrycka optimism i sin framtidstro. Det verkar som att just i den stund då humanisten för gott tycks ha förpassats till kulturens bakgård som pajas eller patetisk idealist allt ser ut att vända. Det blir en önskan efter humanism och genuint mänskliga värden. Den s k svagstimulusmänniskan är på väg in på scenen igen. Och vi behöver livets kvalitativa dimensioner, kreativitet, konst, litteratur och religion, det som i dagens kultur är satt på undantag till förmån för en passiviserande och fördummande konsumism, som egentligen lämnar oss alla på djupet otillfredsställda.

Många, kanske de är visionärer, hävdar att 90-talet, Vattumannens tidsålder,

kommer att bli kulturens, humanismens, andlighetens och etikens årtionde.

"Tyst erfarenhet" har en lång litteraturlista, andra författare citeras ofta och metaforerna lyser. Boken är också vacker att se på och ta i — omslagstypografi har John Ogden gjort och omslagsbilden är signerad Jerry Grönberg.

Bo Svedlund

Trevlig bok om döden

Uppsalaläkaren Göran Grip har tidigare till svenska översatt Michael Saboms bok "Vi upplevde döden", Raymond Moodys "Ljuset ur tunneln", båda om nära-döden-upplevelsen, och Raymond Moodys "Tidigare-liv-upplevelser", om minnen av tidigare liv, samtliga utgivna av Natur och Kultur. I år har hans översättning av Kenneth Rings "Heading Toward Omega" kommit på Natur och Kultur, med namnet *Livet nära döden*. Det är en betydelsefull

översättargärning som Grip hittills har utfört, eftersom dessa böcker, skrivna av akademiska forskare, måste anses ha en central betydelse för dem som söker sanning inom livssynsområdet.

Kenneth Ring, som är amerikansk professor i psykologi, har skrivit en lättläst men intelligent analyserande bok om människors underbara upplevelser i dödens närhet. Boken är trevlig och uppmuntran- de att läsa, inför döden. Och vid dödens port står vi ju alla, fast avståndet varierar. Hur man sedan tolkar upplevelserna, är upp till var och en bestämma. Men man kan åtminstone tänka sig att visionerna i dödens närhet faktiskt beskriver en verklighet, och det är roligt att stanna inför detta. Tänk om! Det finns ju indicier för en positiv tolkning.

Men att det ändå kan vara på sin plats med en viss tveksamhet och att inte rusa iväg och förklara "nu vet jag", visar innehållet i de profetiska visionerna, där nära-döden-upplevelsorna anser sig ha sett vad som skall inträffa i framtiden. I flera fall har de haft visioner av dramatiska, omvälvande händelser, som skulle inträffa under 80-talet, men uteblivit. Som en tänkbar förklaring till de oriktiga profetiorna nämner Ring hypotesen *alternativa framtider*; det som uppfattats som framtiden är bara en möjlig framtid.

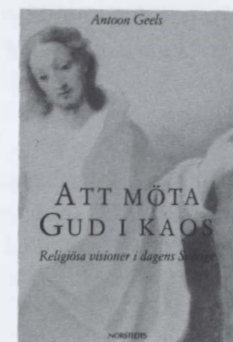
Underbara upplevelser i dödens närhet borde vara glädjande för alla religiösa människor. Men jag gissar att Rings bok inte möts av någon större entusiasm bland kristna, eftersom visionerna ofta talar mot centrala kristna trossatser, såsom att människan är syndfull och behöver Guds nåd, och i stället stöder vissa slag av österländskt tänkande (hinduism...).

Här ett exempel på en nära-döden-upplevelse:

"Jag var medveten om... mitt gångna liv. Det var som om det fanns inspelat... Där

fanns den varmaste, den underbaraste kärlek. Kärlek runt omkring mig... Jag kände mig lätt-god-lycklig-glad-tillfreds. För evigt — evig kärlek. Tid betydde ingenting. Bara att finnas till. Kärlek. Ren kärlek. Kärlek. Ljuset var Gult. Det fanns inuti, omkring och igenom allting... Det är Gud synliggjord. Inuti, omkring, igenom allting. Den som inte har upplevt det kan inte känna den känslan. Den som har upplevt det kan aldrig glömma det, trängtar efter dess fulländning, längtar för att bli ett med det."

SM

Jesus lever

"Då får jag se Jesus! Först blir jag litet rädd, men det ger strax vika, för han ler emot mig med hela ansiktet så att jag kan se hans något ojämnatänder glimma. Hans halvlånga hår rör sig litet som om han haft bråttom att komma.

Han utstrålar absolut sann kärlek och den kärleken strömmar in i mig. Det är som om jag får en bekräftelse på att det jag läst och lärt mig i min ungdom är sant. Vi utbyter inga ord, nen det är som om vi utbyter tankar. Hans tankar blir sanningar i mig."

Människor ser Jesus i syner, ofta i samband med en livskris. Och de ser änglar, de upplever enhet med allt, ett gudomligt ljus. Sådana erfarenheter har religionsforskaren Antoon Geels i Lund intresserat sig för och samlat uppgifter om i över tio års tid. Nu finns en rapport av honom i populär stil i boken *Att möta Gud i kaos* (Norstedts 1991, 283 sidor). Citatet ovan är hämtat ur boken.

Geels har en vetenskaplig attityd till sitt material och förespråkar ingen religiös tolkning. Tolkningen får läsaren göra själv.

De teoretiska resonemangen var för den anmälare för svåra, men läsningen av fallen var intressant. Fast sanningsvärdet i visionerna är knappast övertygande.

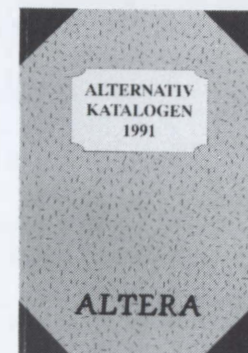
"Hallucinationer", tycker man. Men, vem vet...

Synerna har i alla händelser haft stor betydelse för dem som hört av sig till forskaren och berättat om vad de sett.

En kvinnlig teolog berättar:

"För snart tolv år sedan såg jag min skyddsängel. Jag vaknade mitt i natten när någon tittade på mig. Då såg jag på ca en meters avstånd från mig en ängels ansikte. Det lyste varmt och kärleksfullt och var mycket vackert. Det ville säga: du har gjort rätt, jag är så lycklig över ditt beslut. Jag blev först mycket skräm, men fylldes snart av varm lyckokänsla. Jag hade dagen innan fattat ett livsavgörande beslut."

SM

Alternativ i långa banor

Från Bokförlaget Altera i Simrishamn har kommit *Alternativkatalogen 1991*, fylld av namn, adresser och telefonnummer till personer och företag verksamma inom den alternativa sektorn: akupunktörer, astrologer, clairvoyanter, homeopater, naprapater, psykoterapeuter, zonerapeuter med flera kategorier, ordnade efter områden i Sverige. Bor man i Falun och vill prova zonerapi, så finns där Zon-Kullans Behandlingscenter och Gunillas Zonerapi. Om man är bosatt i Varbergstrakten och tror att akupunktur kanske skulle göra susen, så kan man gå till Lenas Helhetsterapi. Söker man en clairvoyant i Göteborg, bor där Sonja Taikon, som säkert kan lägga en stjärna. Hypnosterapi kan man prova hos Marianne Järvinen i Dalby och kristallterapi hos Ann Gotthold i Gävle. Reinkarnationsterapi sysslar Heidi Kast i Dösjebro med, och Kerstin Wennerberg i Mölndal håller på med aromaterapi.

Även vissa föreningar, kursgårdar, hälsosohem, tidskrifter, boklådor och bokförlag finns med.

Bokförlaget Altera har adressen Repslagargatan 15, 272 00 Simrishamn. SM

KRISHNAMURTI CENTER I STOCKHOLM

Säljer böcker av J. Krishnamurti.
Hyr ut böcker, audio- och videoband.
Ordinar videovisningar.
Närmare upplysningar
tel. 08-644 89 97.

Adress
Hästholsvägen 23
116 44 Stockholm.

Skeptikerdjävul

Inom livsåskådningsområdet träffar man ofta på personer som syns vara väldigt säkra på sin sak. Med eftertryck förklarar de vad som är sant. "Det förstår ni väl att det inte ligger något i astrologin!" Man blir karakteriserad som mindre vetande, om man inte håller med. Men fastän en del människor har väldigt lätt för att bli övertygade, så kan andra ha en liten skeptikerdjävul som sitter i ett hörn av medvetandet och ständigt ställer sina frågor: tänk om det inte...

Någon förebrår en för att man inte är övertygad om att de flygande tefaten är interplanetariska farkoster. Andra förebrår en för att man inte är övertygad om att de inte är det. Man blir idiotförklarad från två håll.

Den starka övertygelsens män och kvinnor är ofta intensivt verksamma för att sprida sanningen. Och ofta är det nog bra att de människorna finns. Annars skulle mycket värdefull verksamhet aldrig komma igång. Are Waerland var en av dessa övertygade, som blåste igång förändringens vindar. Om han hade känt av skeptiker-

djävulen så kanske den vegetariska hälso-rörelsen i Sverige aldrig hade kommit igång.

Kanske skall vi vara tacksamma för att det finns folk som är övertygade. Vi andra kan dra nytta av deras entusiastiska aktivitet.

Då och då kan vi också skåda de festliga sammandrabbningarna av folk med skilda övertygelser. Småleende kan vi göra våra distanserade kommentarer. Fast ibland är drabbningarna tragiska. Ta religionskrig som ett exempel!

Kanske skall vi vara tacksamma för att det finns skeptiker av skilda slag. Allting behöver väl granskas med ett kritiskt öga?

För min del är jag ganska god vän med min skeptikerdjävul. Han stör mig inte. Han låter mig vara *intresserad*. Han är inte högröstad, utan tvärtom ganska tolerant. Snarast påminner han om en litet ironiskt småleende gammal man, med en vänlig glimt i ögat.

Ja, det var litet tankar om skepsis. Och sen finns ju också motsatta åsikter.

SM

Innehåll:

Jonas Bernholm: Mata Amritanandamayi	2
Birgitta Fries-Ossiann: Universell religion	8
Åsa Freij: Jordens rätt till en medveten mänsklighet	10
Åsa Freij: Rimon Ranger och Probono för mänsklig utveckling inom affärsvärlden	12
Antoon Geels: Ett med naturen	14
Gunnar Matti: Parapsykologins historia. De första femtio åren	16
Åsa Freij: Om åldringsvård och livsvärden	24
SM: Nirvana, ett i väst ofta miss- förstått begrepp	26
Eskil Svensson: Varför drar du upp gäddan, Alf?	28
Tomas Löfström: Mer av det slaget!	29
Åsa Freij: Dikt	29
Kristina Bryngel: Dikt	29
SM: Ian Stevensons forskning	30
SM: Parapsykologisk forskning vid Princetonuniversitetet	31
SM: New Age-rörelsen	32
Birgit Cars: Visioner	33
Åsa Freij: Dikt	33
Nils-Olof Jacobson: Lärar om eld och nummer, hjälpare och magi	34
Bokrecensioner	38

SÖKAREN

Oberoende tidskrift för livssynsfrågor.

Redaktör och ansvarig utgivare:
Sven Magnusson

Adress: Östra Kanalgatan 18,
652 20 Karlstad

Telefon: 054-11 16 89

Prenumerationspris:

Helår (8 nr) 220:-
Halvår 120:-

Postgiro: 70 60 47-8

Bankgiro: 372-8128

Annonspriser: (moms tillkommer):
Helsida 1.300:-, halvsida 750:-
småannonser 25:- per spalt-cm, men
minst 75:-

Värmlandstryck 1991

ISSN 0038-0504